Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРЛАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувла 1923 шера денз ● ШИНАРА, 30 ИЮНЬ, 1981 ШУ. ● № 78 (6368). ● Мах 2 кеп.

КХАЙ ТIА ХIАМА ЦА ДУТАШ

РЕПОРТАЖ

«1981 шера хьувкам чуэцилга, юртбоахама продукташ, доакъар кийчделта Iалашдара, 1981 — 82 шера хьайбаш толаме Iаигара дахара кхы тIа а чакхдаха дезача гIулакхий хьакъехьа» болча КПСС ЦК, СССР Министрий Совета сопама жоп а луш дерриге кa бола ялат 10 балха дийнахьа чудерзадаь даккха социалистически декхар тIайиццад Сунженски района ЦIеча Эскара цIерагIча колхоазхоша. Дагалаьцар толамца чакхдаккхара еррига шоай уйла тIаьхийта къахьегаш а ба хIанз. Са тессача денз боаз къовлабаллалца дIахьо ялат чуэкара болх Ипатовски методах ялат чуэцара-транспортни бIарчма комплекс вIашагIъеллай. Цунна юкъейоагIа кIа, мукх хьокхаш, оардаш йола ши отряд, ча гулде, лаьтта аха, доакъара хьажкIаш дIае, хIаьта техника хьалага хьажеи елача тоаеи декхарийла йола къаьстта эвенош, социалистически яхьа итог яра, наьха культурни хьалаш вIаштIехьдахара, култа цIена боацача вахах ялат лорадара штаб. Ерригача комплекса колхоза кертIерта агронома Федик Николая кулгалду.

ШIийтта жаткеи тиъэ комбайна я ялат чуэцаш. Царех ялх жаткеи 8 комбайни Шелковской района къахьегамхоштта ялат чуэца новкъостал деш а хинна укх деношка мара цIаенаяц. Цунца цхьана, шелковчанаша а дош деннад шоай ялат чуийцачул тIехьагIа сунженцашта новкъостал де бахиа. Дерригача ялатах 1920 гектар хьакхари ардари къаьсткъаьста долаш чудерзаде оттадаьд. Дисар — уж балхаш цхьана деш. Ялат чуэцара бола кхача тайпара бе йиш а яц. ДукхагIа бола мукх йовчайза лаьтти Iобужабаь улл, хьакхари ардари къаьст-къаьста долаш чуэца аьттув боацаш.

Дукха хIама да жиаш 000 гектара тIара дар хьекха касарех Iо а дилла цунах 350 гектара тIара дар аьрдад механизатораша хIенале. Цул совгIа хьакхари ардари цхьана долаш кхы а 300 гектара тIара чуденад. Сунженски дукъа тIехьа Алханчуртски атагIе да ка бола ялат дIадийна цу колхоза кхаш. Тхо да социалистически яхьа итог еча, колхоза партийни организацие секретара Путилин Дмитре кулгалдеча штабе. Из чуйоллача вагончана тIа «Мехкх хуле илли а хургда» аьиа доккхийча алапаша даь йоазув да. «Целина» яхача Л. И. Брежнева яздаьча книжка тIара дешаш да уж. ХIара дийнахьа беча балха итогех «Молнияш» арехец штаба коллектив. ТIехьара назаьвча «Молние» хьахьокх ялат чуэцаш йолча шин отряда юкъе яьржача яхье коммуниста Бачманов Сергея кулгалдеш яр йолга.

— Цу коллективах къаьстта дувца доагIа, — йоах Путилин Дмитре. — Юртбоахама культураш кхеш механизированни ши отряд я боахаме. Царех цхьаннена Бачманова кулгалду. Дукха ха йоаццаш юртбоахама Академи яьккхача цу къонача специалиста уйла тIеяхийта ду ше хьадер. Хьалхашка лаьтта декхараш толамца кхоачашдара нах оарцагIбаха хов. Цудухьа яхье хеддаиза хьалха йолаш хьа я йоагIа цун коллектив. Паччахьалкхенга ялат доккхара иттлагIча пятилетка плани диъ шера кхоачаш а еш дукха хIама ца эшаш 23 эзар сома пайда бир цо боахама. ХIаьта Пуляев Виктора кулгалдеш йолчо хIара шера ниткъа мара кховчаньяцар ялат кхедара планаш. Цунца цхьана, ялат кхедара укх шера тIаийца социалистически декхараш кхоачашде цу отряда а карагIдаргхиларах шеко яц. Иштта дика хьийкъад ка дерригача кхашка. Опыт йола механизатораш ца тоьаш Пуляев ше хайнав хIанз комбайна тIа. ХIаьта а Бачманова отряда хьалха яла могаш яц цо кулгалдеш яр.

Ялат хьокхаш боаккача комбайнерий экипажашта юкъе яьржача яхье хьалха Кишов Анатоле кулгалдер я. Шин вiнIийца Генадеца юкъера лаьрхIача 40 гектара тIара ялат хьокх цо дийнахьа, норма 17 йолаш. Шинша балха норма кхоачашъю хIара дийнахьа шин новкъостаца иттлагIча класса дешархочунца Коржов Владимирца цхьана Ефимов Олега а, иштта дика болх бу Георгиев Анатоле кулгалдеча экипажо а.

Касарех улла ялат оардачарна юкъе яхье хьалха ба Серяков Александр, Паролин Михаил, Чеботерев Петр. Дийнахьа юкъера лаьрхIача 18 гектара тIара касарех улла ялат оард царех хIаране, норма 9,5 йолаш. Иштта овсаре къахьег хьакхари ардаря цхьана долаш ялат чуэцаш боахкарашта юкъе яхье хьалха йолча Пуляев Виктора а.

Ялат аьрдачул тIехьагIа дисача чан юкъе хьожаш кхай тIа гIолла дикка ника бича ардаиза ялата цхьа ка юрабенаэр тхова. Цунца цхьана, цхьайолча моттигашка боараьал лаьхагIа юхьигаш ютаи мукх хьенха ннйсделар.

— Фуд цун бихьан? — аьнца хаьттача:

— Мукх боарамьл лаьхагIа хьокх комбайнераша ма йовчано лаьтта Iобужабаьча моттигашка. Цудухьа механизатораша иззал мара юхьигаш ца йитарах а доккхал ду оаха. ХIана? ХIама дацар йоачано мукх цхьан оагIорахьа а беррига цхьан моттиге а Iобужабаь баларе. ГIулакх иштта ниьсделча мукх хьокхаш дола комбайний урсаш ма хулла Iолох а даь болх бе йиш яр, лаьттах хьекхалуш сихагIа уж аьрхIалой а. ХIаьта укхаза, кхай юкъе цIаьхха ниьслу мукх Iобужабаь моттиг, из а цхьан оагIорахье а боацаш урагIен нхорагIен, — йоах Н. Федина.

Ялат геттара дика хьийкъад. ХIара гектара тIара юкъера лаьрхIача 26.4 центнер чуэц, план 21 йолаш.

ХIара шера дика кхею цу боахаме ялата культураш. Масала, соахка еъа лаьтта йоллаша а планал совгIа чудера колхоахоша вIеи мукх.

Укх шера планегIа 7887 тонн чу е дахьаш 2100 тонн ялат да колхозхоша Даьхенна амбарашка дIачудала дезаш. Из лаьрхIачул а дикка дукхагIа дIачудала шоай низ дIанхоачаргхиларах шеко яц цу боахама къахьегамхой. ХIанз дукхьала хьетта да 700 тонн совгIа ялат. ЦIен а деш боарамга хьежа докъа а деш паччахьалкхена дIател из хIара дийнахьа.

М. ХАМАТХАНОВ.

СУРТА ТIА: мукх хьокхаш геттара дика хьекхаш гойташ къахьегача комбайнерий экипажа юкъебоагIа Сунженски района Цiеча Эскара цIерагIча колхоза механизатораш: (аьрге вар) Ефимов Олег и Коржов Владимира.

Э. ТОЛМАЧЕВА сурт.

Ах шера план йолаш я

ЦхьайтталагIча пятилетиа хьалхарча шера къахьегама вахта сийленца дIахьу «Ростовэнергоремонт» производственни предприяте Грознески участка коллектив.

22 июне дерригача техникo-экономически хьокхамашта ах шера производственни план кхоачашъяьй ремонтникаша.

Жовхала энергетически оборудованена ремонт яра дукха балхаш чакхдаьхад «Грозэнерго» № 2 йолча Теплоэлектроцентрале а.

Къахьегама яхье хьалха болаш хьабоагIа слесараш Агаисонов Валерий, Васильев Николай, сварщикаш Сахацкий Василий, Перевойкин Николай.

Х. СУРУДЖАНЦ.

Районашкара хоамаш

Шалински

Ди хIоахьдалалехьа болх чаккбалика безам болаш сатоссаш кхаьна арабоал «Шалинский» совхоза шекара свеклаш лелераш. Къаьстта дика доал ду шоай шекара свеклашта Исаева Хьаваиc кулгалдеча звеной болхлоша. Овсарах цIена да кар кхаш. Тамаш а яц. ВIаьгектара тIа я цу звеной шекара свеклаш. Кулг-кара ит дийнахьа цхьа овсар лаь чакхбаьлча юха а болабу звеное из болх. Цхьа барт болаш, шоайла бегаш беш, сиха а цIена а хьаду шоаш дер звеной коллективе.

Шекаре свеклай мугIарашта юкъера лаьтта цамцадаккхареи овсар дареи болх геттара овсаре чакхбоаккх Хамидова Белаяс, Таймасханова Тонтас, Ильгова Лидас, Ахмадова АругIазас, Исмаилова Лизас, КутаевгIар Малкас, Нурас, Аьсета, кхычар.

Бачалова Меликас кулгалдеча звенонца яхье а яьккха хIара гектара тIара 400 центнер шекара свеклаш чуя дош деннад Исаева Хьаваие звеное.

* * *

Месячник долча юкъа планагIа Iалашде деза доакъар кийчдаь даккхара шоай еррига торонаш оарцагIъяьха, кхашка болх бе йиш йолаш денача хIара денах махулла дукхагIа пайда эца гIерташ къахьегаш я укх деношка Шалински района совхозий коллективаш. Геттара овсаре болх бу механизатораша, къаьстта а «Предгорный» совхозерча Цакаев Шарпудина, «Автуринский» — Двалетукаев Шарпудина, «Шалинский» — Цакаев Вахида, «Джалка» совхозерча Даутхаджиев Лечe, кхычар. Дийнахьара норма юкъера лаьрхIача 200 процент кхоачашъю царех хIаране.

Эзар гектар совгIа моттиг дIалоаьача кхашкара тайптайпара бьаьш а хьекка 5 эзар тонн совгIа сенаж елий хIаьзае района юрта боахама къахьегамхоша.

М. ЭПЕНДИЕВ.

* * *

Дика вIаштIехьбаьккха овсаре дIахьу хIанз доакъар Iалашдара болх КуйбышевацIерагIча совхозе. Хьалхашка лаьтта декхар кхоачашдар дукхьа шерра социалистически яхь йоарьаьй механизатораша.

ХIанз 280 гектара тIара люцерна хьокхаш ба уж. Бутц хьокхаш боахкачарна юкъе яхье хьалха ва Юсупов Хьусен. Балха нормаш юкъера лаьрхIача 180 процент кхоачашъю цо хIара дийнахьа. Яхье котало яьккхачоа луш йола цIе вымпел цунга а хIанз. Массехказа еннай цунна хьалхара ахчан премий.

Цул дукха тIехьа ца бусаш овсаре къахьег даси воIеи ИсраиловгIар. Нормаш йолаш, дийнахьа юкъера лаьрхIача итт гектара тIара люцерна хьокх царех хIаране. Касарех улла йоа хьальэцаш, цунах холаш деш хьанаре болх бу механизатораша Эдигов Абус, Хадуев Шамхана. Балха нормаш дикка тIехкхоачашъю цар а.

Доакъар Iалашдара месячника план кхоачагIъе гарга ба куйбышевцаш.

А. АХМАДОВ.

Советски

Ялати доакъари Iалашдеча района боахамий юкъарча объединенерча къахьегамхоша 490 гектара тIа хьажкIаш кхею. ХIанз царна ядохимикаташ еттаьш кхы тIа а эша балхаш деш боахк уж.

Дика лоархIаву цу балхех йоккха опыт йолаш вола механизатор Тасуев Лаьча. ХIара дийнахьа 20 гектара тIа хьажкIашта культиваци йоаккх цо нормагIа яккха эзар 15 гектар йолаш. ХIаьта Вахаев Бадруде 30 гектара тIа молхаш тох нормагIа-коха эзар 20 йолаш. Цар хIанзле 150 гектара тIа обработка яьй.

* * *

Района дукхача боахамашка доахана Iулаш вIашагIдехкаш боахк лоамашка доажаде дахийтара. Массехк ди хьалха Шарой яхача даьгIенашка доажаде шоай хьайбаш Iодигад «Ленинский путь» яхача совхоза № 3 йолча бригадо а. Цига уж доажадеш ба йоккха балха опыт йола МуцулхановгIар Даньли Аптин. Царна цига къахьегаш хургба дояркаш Муцулханова Малика, Тельхигова Хьава, Дадаева Малика.

Совхоза хьайбаш леладераша дош деннад хIара кхоабача бежана дийнахьа 450 — 500 грамм доазал IотIа а деттадолийташ царна дика Iунал де.

* * *

Орджоникидзе цIерагIча колхоза Сапиева Дашус кулгалдеча комсомольско-кагирхой звенос овсарле лакха йолаш къахьийгад тхьамка дIалогIача деношка. Цар дикка хьалкхеьяр цун рассада. Цох рассада елар цар «Ленинский путь» яхача совхоза тхьамка леладерашта а. ХIаьта шоай рассада дIайогIаш кхо-диъ ди мара а даккханзар цар.

Массехк да хьалха овсар де йоласиьай из звено. Хьинаре къахьег тхьамка леладераша Мурадова Румисас, Шамсадова Тамусес, Тайсумова Хазмана, Гаиева Зугаша, кхыбараша.

Цар дош деннад хIара гектара тIара 12 центнер тхьамкий бийдал йоаккхаргIолаш.

* * *

«Новая жизнь» яхача боахама колхоахоша укх шера эгтара хьалха шоай № 1 йолча бригаде боабашкаш кхсяра гIулакх вIаштIехьдаьккхад. Зоны яхача юрта дукха гаьна йоалаш март бетта парна хий кургдолаш моттиг а кийчъяь буаш а Iотеха апрель бетта пхи эзар боабашка кIориг хьаера.

Уж хьалкхеш ба НаурбаевгIар Мовсарен Зуганен дезал. Цар дерттIа кхабарах, кхы эшараш дарах сиха дегI даьхаш йоагIа кIоригаш. ХIанз 3 — 3.5 килограммага кхоачаш доазл да хIаране.

Укх деношка царех дикагIа тоаеннарай паччахьалкхенга дукха лаьрхIа йоаргIолаш я.

— Боабашкаш леларр боахама чIоагIа пайдане гIулакх да. Цудухьа кхы а итт эзар кIориг хIалеца лаьрхIад оаха, — йоах колхоза председатела Коригов Махьмада.

Б. СОЛТАГИРЕЕВ.

З. М. БАГАЛОВАНА, Р. М. ГИЧАЕВАНА, М. А. ДУДАЕВНА «НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ХАЛКЪА АРТИСТ» ЯХА СИИЛЕН ЦIИ ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Театральни искусства даьхье, сценически дика образаш хьаеча доккхий гIулакхаш карагIдуларах, республика общественни вахаре хьинаре даькъа лацарах «Нохч-ГIалгIай АССР халкъа артист» яха сийлен цIи лойла:

Багалова Зулейхан Мутушевнана — Х. Нурадилова цIерагIча Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен драматически театра артисткана.

Гичаева Раиса Мовлдиевнана — Х. Нурадилова цIерагIча Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен драматически театра артисткана.

Дудаев Муса Абдиевича — Х. Нурадилова цIерагIча Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен драматически театра артиста.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель **Х. БОКОВ.**
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь **Н. ПРАВЕНЬКИЙ.**

г. Грозный,
1981 шу, 29 июнь.

Х. Х. АЗАЕВНА, А. А. ГАЙТУКАЕВНА, А. Г. ДЖАМАЕВНА, Т. Х. ЯНДИЕВАНА «НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЗАСЛУЖЕННИ АРТИСТ» ЯХА СИИЛЕН ЦIИ ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Театральни искусства даькъе, сценически дика образаш хьаеча доккхий гIулакхаш карагIдуларах, республика общественни вахаре хьинаре даькъа лацарах «Нохч-ГIалгIай АССР заслуженни артист» яха сийлен цIи лойла:

Азаев Хамид Хадидовича — Х. Нурадилова цIерагIча Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен драматически театра артиста.

Гайтукаев Ахмет Ахмегович — Х. Нурадилова цIерагIча Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен драматически театра артиста.

Джамаев Амран Германовича — Х. Нурадилова цIерагIча Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен драматически театра артиста.

Яндиева Хажажа Тамаревна — Х. Нурадилова цIерагIча Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен драматически театра артисткана.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель **Х. БОКОВ.**
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь **Н. ПРАВЕНЬКИЙ.**

г. Грозный,
1981 шу, 29 июнь.

Т. Ш. АЛИЕВАНА, З. З. ИСАКОВАНА, А. Д. ТАШУХАДЖИЕВАНА, Х. С. ХАКИШЕВАНА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Театральни искусства даькъе доккхий гIулакхаш карагIдуларах, республика общественни вахаре хьинаре даькъа лацарах Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла:

Алиева Тамара Шугаиповнана — Х. Нурадилова цIерагIча Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен драматически театра артисткана.

Исакова Зинаида Закриевнана — Х. Нурадилова цIерагIча Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен драматически театра артисткана.

Ташухаджиева Асет Дишаевнана — Х. Нурадилова цIерагIча Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен драматически театра артисткана.

Хакишева Хьава Султановнана — Х. Нурадилова цIерагIча Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен драматически театра артисткана.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель **Х. БОКОВ.**
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь **Н. ПРАВЕНЬКИЙ.**

г. Грозный,
1981 шу, 29 июнь.

ПАРТЕ ВЕТЕРАНАШТА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТАШ ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Республика общественни вахаре хьинаре даькъа лацарах, къахьегамхошта коммунистически кхетам луча бераке болх барах Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамоташ лойла:

Абзолов Семен Ивановича — 1926 шера денз КПСС члена, пенсионера.

Анохин Алексей Васильевича — 1926 шера денз КПСС члена, пенсионера.

Астахов Степан Герасимовича — 1929 шера денз КПСС члена, пенсионера.

Ватутина Анастасия Сергеевнана — 1927 шера денз КПСС члена, персональни пенсионеркана.

Када Антон Григорьевича — 1925 шера денз КПСС члена, пенсионера.

Короткина Пелагея Васильевнана — 1925 шера денз КПСС члена, НГIАССР Центральни паччахьалкхен архива хьакхочоа.

Ларионов Евгений Павловича — 1928 шера денз КПСС члена, «Красный молот» яхача завода Iилма-техническа информацие бюро начальника.

Павлов Ефим Никифоровича — 1925 шера денз КПСС члена, пенсионера.

Сиькоев Василий Никифоровича — 1929 шера денз КПСС члена, пенсионера.

Щербинин Андрей Ульяновича — 1928 шера денз КПСС члена, пенсионера.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель **Х. БОКОВ.**
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь **Н. ПРАВЕНЬКИЙ.**

г. Грозный,
1981 шу, 26 июнь.

О. А. ПЕЧЕНДЖИЕВАНА «НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЗАСЛУЖЕННИ ЭКОНОМИСТ» ЯХА СИЙЛЕН ЦIИ ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Экономика дегIайоалаеча доккхий гIулакхаш карагIдуларах, дукхача шерашка республика планови органашка беркате болх барах, общественни вахаре хьинаре даькъа лацарах «Нохч-ГIалгIай АССР заслуженни экономист» яха сийлен цIи лойла **Печенджиева** Ольга Алексеевнана — Нохч-ГIалгIай АССР Госплана текущи перспективни планировани отдела начальника.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель **Х. БОКОВ.**
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь **Н. ПРАВЕНЬКИЙ.**

г. Грозный,
1981 шу, 26 июнь.

П. И. ЯСЬКОНА «НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР КУЛЬТУРА ЗАСЛУЖЕННИ БОЛХЛО» ЯХА СИЙЛЕН ЦIИ ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Къахьегамхошта коммунистически кхетам луча доккхий гIулакхаш карагIдуларахи республика общественни вахаре хьинаре даькъа лацарахи «Нохч-ГIалгIай АССР культура заслуженни болхло» яха сийлен цIи лойла Ясько Петр Ивановича — КПСС обкома лектора.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель **Х. БОКОВ.**
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь **Н. ПРАВЕНЬКИЙ.**

г. Грозный,
1981 шу, 26 июнь.

АВТОМОБИЛИСТАШ — КЪАХЬЕГАМА ВАХТЕ

Шалински автотранспортни предприяте 115 автомашин я, царех 78 маршрутни вахтовни автобусаш, 25 легковой такси а йолаш. Вожаш дукхьал предприятена шийна эшача гIулакхна йола транспортни средстваш я. Мовхьаш дIа-хьа дахьарех пассажираш дIа-юха бигарен шера план 25 декабре 101,5 процентал чухьнахьа йоацаш кхоачашъе дош деннад цар.

Мишта кхоачашду транспортникаша шоаш тIаийца социалистически декхараш? Доахача къахьегама толамашца къаьстта хьахьокх дерригача техникo-экономически хьокхамий паччахьалкхен плани тIаийца социалистически декхараши цар дикка тIехкхоачашдеш хилар. Халкъа боахама мовхьаш дIа-юха дахьара ах бетта план 151 процента пассажираш дIа-хьа бигара задани 107 процента кхоачашъяьй автотранспортни предприяте коллектив. Валови доходаш яра задани 104 процент кхоачашъяьй цо.

Шалински АТП еррига автопарк хIана яц аьнна пассажирашта гIулакх деш я. Цудухьа предприяте кулгалхоша, партийни профсоюзни организацеша чIоагIа йоакхо еш гIулакх да материально-техническа база чIоагIъелга, юкъара пайда ийбара йола транспорт дегIаккхувлилга. Укх тIеххьарча шерашка укхаза дикка тоадаьд автотранспорта техническа гIулакх делга, автомобилистий къахьегамен бытен хьалаш. Масала, ремонтан цехаш Iалашьяьй нердача автоподьемникашца, вIашагIйоллаш латт оборотни агрегаташ чулатта лаьрхIа йола склад, Iан замалахьа ремонти байхаш дергдола помещенеш йоакъьяь. Хьаьтъяь а яьнкха механизаци яь йоалаш латт мойкана. Цхьан сахьата 35 автомашина гIулакх дерзд цига.

Къаьстта дика вIаштIехьъяьккхай автотранспортни водителашта юкъера социалистически яхь а. Автомашинаш рейсагIа араювлача моттиге, бIарг тIаоттаргболча дика кийчъяь да хьокхамий улг. Цу тIа дIаяздy социалистически яхье хьелхара моттиг яьккха водителаш. Царех ба транспортникаш Огаев Султан, Джабраилов Ибрахьим, Алимов Сайпи, Чингаев Халид, Сатуев Ризван, кхыбараш. Улга моллагIча оагIон тIа дIаязъяь я социалистически яхье хьалха латта бригадаш. Царна юкъе я Дачаев Шамиля Каимов Мувсан верте латта бригадаш. ХIаьта предприяте коа Ш. Дачаева кулгалдеча № 6 йолча автобусий бригада сийна урагIъяхийтай къахьегама сийлен байрахх. Цу коллектива пассажираш дIа-юха ккуэлара ма бетта план 132 процент кхоачаш а я, планагIа лаьрхIачул совгIа дIахьа бигаб эзараш пассажираш.

Социалистически хье хьалхара моттиг яьккхача автобусий водителий бригада а таксей водителий бригада а коллективана хьожаю — 200 сома, шоллагIа моттиг яьккхачоа — 150 сома, кхоалагIа моттиг яьккхачоа 100 сома премии. Социалистически яхье белгалъяьнача экипажашта лу «ДикагIйола экипаж» яха е «Пассажирашта тIехдика гIулакх ду экипаж» аха карара кара тела цIе вымпелаш.

КПСС XXVI съезда решенеш тIа белгалдаьккха да юкъара пайда ийбеча автомобильни транспорта грузооборот 1,3—1,4-зза лакхйолла, автобусий пассажирооборот 16—18 процент лакхйолла аьнна. Шоай балха тIа уж декхараш ларде а дувцаш, тIа-тIа шоай къахьегама толамаш тоадеш ба шалински автотранспортникаш. Лакха хьокхамаш даха торо хулийт цар укхаза керда болх бе йоаенача моторни, обоечни, шинно-монтажни цехаш. Цар вIаштIехьдоалийт автотранспорт сеца латтар лехьа йоаеш йола ха дикка вIезиъе.

М. АМИРОВ.

ПАРТИЙНИ ОРГАНИЗАЦЕШКА

ПАЙДАНЕ СЕМИНАР

Укх деношка Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхозе ялат чуэцаре хетаь районни семинар хилар цу боахамо кхебаь хьувкъам чуберзабара вIашагIъелла штаб кургйолча кхашкарча стане. Укхаза вIашгIкхийттабар района колхозийн совхозийн кулгалхой, специалисташ, партийни организацей секретараш, юрта боахама специалисташ.

Гулбеннарашта хьалхашка къамаьл даьча «Путь к коммунизму» колхоза правлене председатела декхараш кхоачашдеча В. Е. Нечаева дийцар боахаме ялат чуэцара лъча йовкхонах. Ка бола ялат диъ дийнахьа шоаш чуэца низ болаш хиларах хоам бир цо. ХIара комбайна 66 гектар мара кIи нха ца кхачарца из дара торонаш йолаш я. ХIара комбайна шиъша саг тIатIоагIваьв, цар болх бергбола участкаш белгальъый.

Хьувкъам чуэцача хана кхашна бергболча массово-политически балхах дийцар парткома секретара Ж. А. Ибрагимова.

Цо дIагайтар вIашагIкхийттачарна дIа-юха лела пIе уголокаш, агитвагон, гойтара агитаци, яхьа идеологически Iаламо яра эша кхыдола хIамаш бокъонца кийча хилар.

ХIано кIи кхай тIа хьалхара мул баникх бойабеннаб механизатораш.

КХЕТАМ ЛУЛГА ТОАДАНЗА ДАРГДАЦ

«Автоспецоборудоване» яхача опытно-экспериментальни заводе хиннача партийни собрание дийцар «КПСС XXVI съезда решенешка хьежжа идеологически, политико - кхетама болх товбара партийни организацена хьалхашка латта декхараш» яха дош. Цу хьакъехьа доклад лъча завода парткома секретара заместителā А. Ю. Горбакова белгалдаьккхар, укх тIеххьарча хана шоай коллективашна латта морально - психологически хьалаш бахьан идеологически балха бIуэой бехктокхам айбе заводā парторганизацешта карагIдаьнна хилар. Къаьстта тIоагIа теркам тIаухийт болхлошта нравственни кхетам баларā. Шоай болх во вIаштIехьбаьккхабац зуламаш па хилийтара профилактика еча совето, новкъостий судо.

Политически экономически дешара хьалхашка латта декхараш кхоачашдара дукхагIа тIадероаделга, пропагандисташ дикагIа хьехаркилга, ладувгIараш дифференцированно дIа-юха бельилга Iалашдаьд.

Цхьабакъда, докладчика а нул тIехьагIа къамаьлаш даьча коммунисташа № 3 йолча цеха шлифовщика А. М. Кравеца, керттерча технолога Н. Ф. Канаткина, механо - сборочни цеха начальника А. Е. Скворцова а оаллара, укхаза хIанз а вIаштIехьдаьннадац идейно-кхетама балхах хьахур парте XXVI съездок «Идеологически, политико - кхетама болх дIахо товбарах» болча КПСС ЦК сецамок дIадеххача тайпара хилийта. Агитатораша, политинформатораша шоай болх керттерча даькъе хоржамаш долча хана бу, шитта ледара латт нах бахача беш бола болх а. Уж кхоачамбоацараш хилар бахьан долаш шийцхьадолча керттерча хьокхамех йола пленоэм заданеш кхоачашъяц заводо.

ГIулакх бокъонгахьа даккхара коммунисташа тийнна предложенеш юкъе а ехухьаш, хьадда сецам тIаийцар собране.

БОЛХЛОЙ ОБЩЕЖИТЕЯ — ТЕРКО

«Грознефть» объединене парткомо шийн бюро «Старогрознефть», «Октябрьнефть» мехкдаьттен гази йоахача управленей общежитешка а кхычахьа а бахача кагирхошта культурно - бытовой хьалаш хилийтара даьчох дола дош дувцаш белгалдаьккхар, уж дикача хьале хилар. Хоза лостам болаш, цIена я цIеча утолокашка, пIалгашка. Ерригача общежитешка йолаш я телевизораш, холодильникаш, кхыдараш.

Цунца цхьана парткома бюрос белгалдаьккхар, цу балла тIа даьза дисараши кхоачамбоацараши хилар.

Общежитей советашна предприятей комсомольски, профсоюзни, партийни организацена хайра хIама дац кагиркой салоIам вIаштIехьбаккхара, цхьаннахьа а болх беш яц художественни самодеятельноста кружокаш, массанахьа а яц газетий, журналий подшивкаш, кIезига хуя тематически сайренаш.

Из дерригā а нийсденнад предприятей, партийни, профсоюзни, комсомольски организацей кулгалхой укхаза хулаш боацандаь, цига эша культурно - бытовой хьалаш Iалашдара цар лерттIа йоенхо ца йоацандаь. Лоацачā хана цигара гIулакх дикка эргадоанийтилга царга рā хьадехаш сецам тIаийцар бюрос.

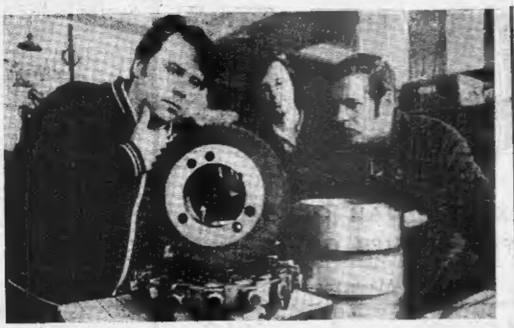

ПРОИЗВОДСТВА КХОАЧАМЕХ БИЗЗА ПАЙДА А ЭЦАШ...

Укх шера планал совгIа 1.100 мухь кхухьа автомобиль, цIагIа лелаю 500 холодильник арахецаргья И. А. Лихачева цIерагIча Московски автомобильни заводо.

Дукха балкаш ду автозаводпаша «ЗИЛ-169» яхача моделагIен цук модификацеехи йола керда, дикагIа тоаль йола мухь кхухьа автомобилаш хьеаш, цу даькъе дизельни двигателаш тIалеттараш а йолеш.

ХIанз предприяте шерра яьржай резервех мамогга дукхагIа пайда эцара, Iилманен техникан карагIдаьнар производствана юкъе доаладелга сихдара, къахьегама, материальни, энергетически ресурсаш мамогга дукхагIа кхоара тIехьара социалистически яхь.

Мехка Iилмий - тохкама институташца творчески догтагIал а леладеш чакхйоахача мероприятей комплексо торо хулийт автозаводций «ЗИЛ-130» яхача мухь кхухьача автомобилашка капитальни ремонт йоацаш болх байтара ресурс 16 процент, хIаьта V — тайпарча двигателашка болх байтара ресурс — 20 процент лакхъе.

СУРТА ТIА: ЗИЛа зуборезни балхий Центральни лабораторе новатораш (аьрдехьа) — инженер-конструктор Б. М. Солоницина, наладчикаш М. А. Постухови В. В. Кондратьеви. «ЗИЛ-130» яхача автомобила шлицеви соанаш хьаяра керда технологически процесс кийчъярах царна сенай СССР ВДНХ доно, дото, борша медалаш.

В. СОБОЛЕВА сурт. ТАСС фотохроника.

ЦАІИ АХИ ШЕРА ЛАЬРХІА

Укх шера планагIа 8700 тонн силос, 800 тонн йол, 1100 — сенаж кийчъе, 1600 тонн концентрированни доакъар Iалашде. 140 тонн баьца витаминни хьоар даккха дезаш ба тха Ленина цIерагIча колхоза болхлой, хIаьта месячник долча юкъа бIаь тонн йол, 150 тонн баьца хьоар кийчде деза.

Доакъар Iалашдара месячник чакхдаккхара укх шера дика кийчо йир колхозоша. Хьалхе а тешшаме тоайир ерригā техника, оттайир план, наьха балхацара моральни материальни бозам совбаккхара мероприятеш вIаштIехьъяьхар, и. кх. дI. Цу гIулакхо хIанз накага оксаре болх а байт. Керттерча даькъе лаьрххIа вIашагIъеллача Бахарчиев Алте кулгалдеча бригадо кийчду доакъар. Доакъар Iалашдарал совгIа цу гIулакха дIайийнача культурашне хьожеш, эша Iукал деш я из коллектив.

Рапс чуэцарца доладир оаха укх шера духхьашха доакъар Iалашдара балхаш. Пхиъ бIаьи ткъаьи итт гектара тIа хиина из мах бола культура чу а ерзаьь еллар башха-дика 2100 тонн силос.

«Массе тайпарча доакъарий дикал тоае, доакъара белока проблема къоастаяра низ тIебахийта, еггара хьалха горох, люцерна, клевер, люпина, соя, рапс, белокаш дукха йоакхи кхийола культураш дIаюв леьтташ шерагIа хилийтарец уж культураш дукхагIа яхарех чотагIа... Чуэцачен дIеоттадаь лоаттадечен хана доакъарий дикал йовлга геттара кIезигдергдола гIулакхаш вIаштIехьдаха» аьна да цхьайтталагIча пятилеткен 1990 шерага кхачалцен вай Даьхе экономически социальни дегIайоалаяра КПСС XXVI съезде тIеийцача Керттерча лостамаш тIа. Уж дешаш дига а кхоабаш тIадоагIача шера кхы а дукхагIа кхее лерхI оаха рапс, хадданза йоакхо ю доакъара дикала а. Лабораторе яьча анализаша хьахьокх рапсах елла силос геттара дика йолга.

Рапс чуийца мукъадаьнна ца кхашиг силоса хьажкIаш, кхы тайпа культураш дIайоьбра оаха.

Рапсана тIеххьа люцерна хьекхар оаха. Хьалхарча хьувкъамах сенаж еллар. Из шита дир оаха люцерна хьекха езаш хьалъэттача хана наст-наста йоачаш а йолаш аьла из хьекха йиш йоацаш хиннадаь, хIаьта сенаж цу хьоттама хьалашка кийчда йолла йиш йолеш дар.

Хьайбашта беча пайданга диллача аьлал дикагIа мара, вогIа яц сенаж. ХIанз хьокхаш латтача горохаца цхьана дIабийнача кенах еллар а дIалаьрхIача 800 тонн я из тха боахаме. Месячника планā юкъейоагIаш а яцар из.

Горохаца цхьана кев 60 гектара тIа кхебир оаха. Тхона ца меттача тайпара дина хьийкъай уж культураш. ХIара гектара тIара 350 центнер буц йоал.

Из хьокхаш ва тха толашегIа вола механизатор Ибрагимов Данги. Дийнахьа, дукха хIама ца эшаш, шин балха норма ю цо. Пхи минут ялалехьа юэ цун комбайно мошача доакъарца машина кузов. Болх дIахо дIабахьа йиш йоацаш комбайн латтаргйоацаш цунгара моша доакъар дIаккхахьа бархI грузовой машин оттаьй. ХIаьта а ниатиъа мара тIехьанхец Дангина моша доакъар дIакхухьаш лела шофераш. Царна юкъе балха нормаш хадданза тIеккхоачашъеш геттара оксаре къахьег М. Гелагаева, С. Умаева, Б. Умаханоева, В. Назарова.

Ше цаI мара воацаше а хьатIаккхухьа моша доакъар сенаж йоллача кIоага чу лертагIа IотоIадеш къахьег коммуниста В. Элиханова.

Люцерна бIаь гектара тIа я тха. Духхьашха из хьекха йоаккхаше а сихагIа дегIайтара минеральни удобренеш а тайса хий дилла доладир оаха. ХIанз догIаш хьесепе цу культурана хий тохаш хIара дийнахьа юкъера лаьрхIача пиъ-пхиъ агрегат хул болх беш.

ХIанз дика дегIаенай люцерна. Июнь бутт чакхбоалаш аьла хьакха йолаергья из. Болх дIабахьара хIанзле а кийчо яьй. Белгалбаьхаб из культура хьокхаш. Ясарех уллаш боерамагIа йокъеенначул тIехьагIа хьалъэцаш, аьлах аргIаш деш хургболаш. Масала, йол хьалъэцаш болх бергба колхозхоел совгIа лакхагIча классашкарча дешархоех вIашагIъеллача звенос. Соахка а тхо раьза долаш доккха йовкъостах а дир цар йол Iалашъеш.

Аьлах аргIаш дотташ Джамалов Тотей Коораев Джамили хургва. Цхьайтта шу да уж из болх беш бола. Цар шиине хьадаьча аргIашка латтача аьла моллагIа йоачаш а кхераме хилац.

Хьалха волокушаца тохаеш хьатIаккхухьар оаха йол аргIаш деча Волокушаша телхайора люцерна. Из бахьан долаш люцерна кхоэлагIа хьокхаш геттара кIезига доалар доакъар. Из кхоачамбоацар кхы нийслургдоацаш лафеташ тIа а ютташ хьатIаккхахьа лаьрхIад оаха аргIаш деча йол. Цу хьисапе болх беш лоадам болаш ае хилац баьца. Аьттув болаш хоттам хуле люцерна диэлагIа хьакха йиш йолаш нийсдала мег.

Люцернах санна, йол Iалашъеш пайда эцаргба оаха лакхлуш йоагIача суданках, ше къаьстта дIабийнача кенах.

ХIара бIаь гектар оахача лаьттаца нийсдача тха колхоз хочула дукхагIа хьайбаш кхоачаш цхьа боахам бац районе. Цудухьа хала хул тхона хIара шера хьайбашта кхоачамболлаш доакъереш Iалашде. Цхьабакъда, ер шу из гIулакх дика чакхдаккхара цIаккха ца хиннача тайпара аьттув болаш да. Май бетта а июне а хиннача йоачаша дина тIоадал Iоальй лаьтта. Цудухьа дика дегIайоагIаш я хIанз соахка гурахьа мошача доакъара дIайийна хинна культураш чуийцачул тIехьагIа юха а доакъара дIайийнараш, даьгIенашна буц. Цу торонех бизза пайда а эцаш хьайбаш цаI-ах шера кхаббал доакъар Iалашде хьоькаргда тхо.

Ю. ИРБАЕВ,
Сунженски района Ленина цIерагIча колхоза партийни организаце секретарь.

ЮРСКИ ТІОАНИЙ КХОАНЕ

Туха кIалхара мехкдаьтта тIоанаш гучадахара бурув тохаш я Малгобекски бурув тохара балхий управлени. Дукха ха, низ, говзал эшаш дола чIоагIа чоалхаеш лоархIамен гIулакх да из. Цу скважинашта бурув тоха доладеннад керда технологи кийчъярца, керда оборудоване юкъейоалаярца, лакха квалификаци йола кадраш бурувдеттараш кийчбарца.

Къулбаседа - Кавказе юрски мехкдаьтта эггара хьалха хьадийлар я мехкдаьтта, газови мехкдаьттахимически промышленноста Нохч-ГIалгIай АССР заслуженни болхлочо Иван Иванович Шляхова кулгалду бурув детта бригада.

№ 172 йола скважина Нарабулав-Ачалукски майдаш тIа я. Цу скважина проектни кIоаргал 6600 метр я, хIаьта цига бурув тох Уралмаш-6600 яхача экспериментальни установкаца. Скважина кIоаргал 1256 метрга кхаччалца бурув техар роторни способагIа, тIакха 1837 метрга кхаччалца турбинни способагIа. Скважина хьалхе планагIа лаьрхIача хана дукха хьалха я бригада, хIанзале 5294 метр кIоарга бурув техад.

Толам сенах хьахинаб? яхача хаттара жоп лу буровой начальника Иван Иванович Шляхова ис. — ХIанз, хьабенача наькъагахьа юхахьежача, — йоах цо. — толам шн-шегIа ца баьнилга гуш да. ДIа мел яхача хана хIаьзарчарел кIезигагIа доаца декхараш хьалхашка уттадаьд бригадо шийна, хIаьта уж массаза а сийлеца кхоачаш а даьд.

Туха кIалхарча тIоанашка мехкдаьтта доаллаш хилар гучадаккхар малгобекски бурувдеттарий хьалха хинна сий дола цIи юхадийтъяр да. Даттых-12 яхача скважина бурув тохаш оаха Iоайир туха тIоанашта бурув тохара белгалара опыт. Бакъда, укхаза кердача майдан тIа теркал ца йича иргйолаш яцар бе безача балха башхалонаш, хIана аьлча, тхо бурув тоха доладала дезаш дар БУ-200 яхача кердача экспериментальни установкаца. Цу гIулакха духхьал тIадилла гIулакх кхоачашдеши дисциплинированни хиларах кхоачам бацар. Цу тIа а цIаькха кердача техникаца болх белга хIара болхлочун ка йолаш хIама а дац. Дукхача шерашка пайда нийбаь бурув тохара оборудоване эггара дикагIа а пийсагIа а хет. Са сай кердачуница дIаIама, бригада хIара доагъашхочуница дагавала вийзар. Мела бараш кхерабенна дIабахар, итташ скважинашта бурув теха опыт йолаш бараш болебасар. Ала дошIа, бригадах дот лазараща кхетадора тхона тIадилла декхар чоалхаеш бехктокхамех долга. Юкъарча гIулакхо вIашказзар тхо дерригаш а. Кердача буровой болх бе дIадоладеннача деношка деш вIаша дика кхетам, эшачайогIо - новкъостал деш дIаболабир болх. Кердача установка тIа болх беш вола — кхо саг бурувдеттар, цул гIонгIен верховойн — нийса вIаштIехьъяьккха механизмаш саяна болх бе безац ка. Из шита ца хиача смена хурахьа, къахьегама оксарле ляккхлургьяц.

Бригадо творчески пайда нийбу УБР технологаша, инженерно - технически балхахоша, «СевКавНИПИнефть» Iилмахоша, объединене специалисташа телача рекомендацех.

Бригада технико - экономически хьокхамаш лакхдалара лоархIамегIа йола фактор я къахьегам цахаддаш дикагIа долча тайпара вIаштIехьбоахилга, балха хана кхоамбеш пайда нийбелга, бригада хIара доакъашхо хIара балха минута бехктокхаме хилар.

Бурувдеттарий дукхагIа йола ха гIон дола балхаш дара дIайодилга къайлагIара хIама дац. Бригаде нитта ха йовелта лоархIамболлаш кIезигдаьа дукха гIон балхаши ремонташи керттерча балхашца дувзаш даро. Масала, скважинаш юлаш йола жидкосташ кичъелгеи царна обработка елгеи бурув тохача хана мара дац, профилактически хьажари насосашта ремонт елгеи — спуско-подъемни операцеш еча хана.

Бригаде балха бокха лоархIамболаш да операцеш вIашин айхха бувзам болаш елга. Масала, ерригā бригада хIара иц аьниа я буровой хьалъеча даькъа лоацаш, цига къахьегаш ва тIехдика сварщика говзал караерзаьв бурувдеттачун гIовча В. Ф. Глушков, нагахьа санна теэуш ремонт еча сварщик эшац болх хилча, бригадо шийна низаца чаккдоакх из гIулакх.

Оборудованех кхом беш пайда нийбаро, шийхаинхьа хьажарох профилактически ремонт ярок оборудованега ремонт ца еш дукхагIа ха йоакхийт, ремонт еши сеца латташ йоакиха ха кIезигъю. Цу даькъе бокха лоархIамболаш ба оборудованена ремонт еш болча слесарий И. А. Фисунова, П. В. Забабуркина болх.

Балха моттигаш цIена лелаяро торо хулийт тохаш латта бурув соца ца а деш, лоацача хана вахта хувца. ХIара вахто тIайоагIачунна моттиг кийчъю.

Болх кигта вIаштIехьбаьккха лелабаро торо енай хIама хьадеш йоакха ха 91,3 процентага кхоачаг. Цу толамах доккха дакъа доала бурувдеттарий. Вахта хIара доакъашхо тIехдика воаза а вовзаш цар хьакъалца пайда нийбу хIара сага шн-шийн оамалах. Бурувдеттарий гIонечех цаI хьеж ротора, вертлюта балхага, шоллагIвар — насосех машинфольдех балхагIа, кхоалагIвар — бурув тохара инструментага, маркала эшаш йолча желобашкех емкосташкех. Цу тайпарча специализаце гIо ду балха моллагIа дола тайпаш лакха дикал йолаш дайтара, гIулакх кIоаргга довзара.

Оборудованена ремонт еча даькъа лоацаш хул бригадера мукъа мел вола болхло. Бригадо белгалдаьккхай дукхагIа йолча хана ха зехьа йоаю авареши нийслуш дола чоалхане гIулакхаши дIадоахаш. Врак хул дукхагIа долча даькъе буровой мархала йоагIаш йола терно ца ярах.

Нийслуш долча кхоачамбоацарий терно а яь йоагIаш йола выводаш ярах тIехьарча шерашка бригада ка лъннай пайда ца беш йоаш йола ха 1,5-зза кIезигъе.

Буровой начальника дарм хоалу ший новкъостий гIо. Цун тешаме гIончий ба бурувдеттараш М. Г. Халин, А. И. Гурин, мастер В. Г. Зозуля. Уж шевар йоакха производственни опыт йолаш ва.

№ 172 йолча скважинала бурув тохача лоархIамболаш дакъа лъьцад ялхлагIча разряда бурувдеттачо Халин Мяхаил Георгиевича. Бригаде хьалхалаттарех цаI волча цу коммунистически къахьегама ударника шийн производственни нормаш цахаддаш 120 процент кхоачашъю.

И. И. Шляхова кIаьд ца луш терно ю бригадерча хIара сага шийн технически политически знанеш цахаддаш лакхъяра. Цудухьа цун бригада хIара болхло бригадира ше кулгалдеча «Социализми къахьегами» яхача экономически школа ладувгIархо ва.

ХIара смене буровой мастера дукха кхетама болх бу. ХIара къахьегамхо парте хьалхашка оттадаьча декхаре лоархIами цунах бола ший бехктокхами кхетабе декхарийла лоархI Иван Ивановича.

№ 172 йолча скважинала бурув тохача бригадо даьхе толамаш дувцача хана нийса хургдац коллективе шерра лаьржача социалистически яхьах лаьна ца аьлча. Ведущи профессей бригадашта юкъе лаьржача Ерригсоюзни Республиканских социалистически яхье санна дукхача а котало яьхай цу коммунистически къахьегама коллективо.

Бурувдеттараша яхь лелаю «ХIара балха дийнахьа хьадер дукхагIа хилайта!» яхача девизагIа. Хоза кийчдаьча стандашен социалистически яхьа энрадон хьахьокх цу бригада беррига доакъашхой шоай къахьегама бехктокхам дика кхетабеш хилар. ХIара болхлочо шн-шийн социалистически декхараш тIаийцад бригаде, из нийса а да, хIана аьлча, йоакха опыт йола бурувдетараши балха бахка дукха ха йоаца кагирхойи цхьатарра ларрIа йиш яц. КIезига лоархIам боаца шоллагIа йола фактор я къахьегамхой материальни меттел, моральни а раьза бар. Бригаде шоай лур ду хIара сага къахьегам териаме эдара, из да шалхоацаш экономически социальни декхараш комплексно къестадеча керттердар а.

Цу гIулакха гIо ду бригадо сменашта юкъен хIара сагон «Профессех дикагIвар» яхача девизагIа лелаеча яхье дакъа лацаро.

Донкхий толамаш доахаш я бурувдеттарий А. И. Гурина, М. Г. Халина, В. Кельна кхыбарий сменаш. Социалистически яхье котало яьнхачун сийна арахец «Молния», къахьегама оийлен байраки урагIйохийт буровое, нотъяьнача сменана карара кара тела вымпел лу, къахьегама листок арахец. ДикагIбарий опыт массанена а дIайова.

Укх шера И. Н. Шляхова бригада «Грознефть» объединене бурувдеттача бригадашта юкъе хьалъеш йолча скважинай цикл мамогга кIезигьяра тIехьа лаьрнача яхья юкъеяхай.

Хьалъть яьинача скважина балха нийса мах бе торо лу социалистически яхьа условеша. Яхья цу тайпарча форма итогаш яьй 1981 шера хьалхарча квартале.

И. И. Шляхова бурувдеттача бригадана призовой моттиги карара кара тела вымпели еннай. Из хьалъе йолайийча дена 5294 метр бурув техад. 1091,6 эзар сом ахча а кходаьд.

Бригада карарча хана дIахо болх бе кийчча дегаIйо йолаш я.

З. СИЗОВА,
«Грознефть» производственни объединене НИС-а социалистически яхья отдела начальник.

ПРОИЗВОДСТВЕННИ МОЩНОСТАШТА— БИЗЗА МУХЬ

Хоиш махкаара предприяте балха экономически эффективность лакхъяра керттерча декхарех цаI да производственни мощносташ кара а ерзаеш, царех бизза пайда нийбар. Вай республикера дукха предприятеш йиллача хана шоей проектни мощностага кхаьча ца Iеш лина уж тIехьювлаш а моттигаш нийслу. Уж санна йола предприятеш ювцаш дукха масалаш доаладе йиш я. Цхьабакъда, цхьайолча предприятешка производственни фондех пайда нийбелга чIоагIа эсала лел. Царех цаI я Грозненски «Трансмаш» завод (директор Приходько И. Г., керттера инженер Зайлов С. А.). Цу предприяте во пайда нийбу производственни мощностех, из гIулакх 1976 шера деиз хьадоагIаш а да.

ХIара шера «Трансмаш» завода коллективана «Союзавтоприцеп» ВПО уттаю йоагIачул кIезигагIа прицепаш арахецара йола заданеш, цунаш дувзаденна заводā мощносташа боагIача флрамга диллача. 70—80 процент мара болх беш. Шиа сменагIа къа а хьегийташ, оборудованега болх байтара йола коэффициент 0,55-нега мара кхачац. Из хьокхам геттара лоха ба.

Юкъера лаьрхIача оборудоване сменноста коэффициент хилар 1,16, укх шера хьалхарча квартале 1,2, норманагIа хила езар 1,7 йолча.

Статистически управлене еннача дешеех укх шера февраль бетта укхаза оттальй 169 металл тедаш йола станок, царех болх беш ярий 108 мара яц, хIаьта кузнечно-прессови цехе керда оттаьча 89 станоках болх беш яр 35 мара яц.

«Трансмаш» заводе болх беш йолча ерригача оборудованех 35 процент совгIаяр итт шерагара 20 шерага кхаччалца болх беш я, цхьабакъда, цар метта кердараш оттаелга чIоагIа эсала лел. Цул совгIа, заводе Iайнай дукххача хана деиз болх беш йоацаши, хIаьта хIанз эшаш йоацаши йола 16 оборудовани. 118 эзар сома мах я уж. Цхьабакъда, ца эшаш йола оборудовани шоай балансана тIера дIаяккхара предприяте кулгалхоша хIанзалца даь хIама дац.

Предприяте балха тIа Iаткъаш цхьаькха хIама а да. Таханарча денга кхачалца йолча хана укхаза мел эшаш бола станочникаш Iалашбаьбац. Производственни мощносташка бизза пайда бац байтара эшаш дола металл хадахьа оарцагIа баьле Iалашдац, иттā кхоачамболлаш яц оснастка, инструменташ.

Оборудованена плановопредупредительни ремонташ яра графикаш телхаяр бахьан долаш наст-наста моттигаш нийслу оборудовани еха а еха болх ца беш латташ дукха ха йоаккхаш. Цул совгIа, заводе чIоагIа лоха я къахьегамен производственни дисциплина. Балха ха дукха зехьа йоаш а моттигаш нийслу. ХIаьта балхара дIа-хьа бувлаш хувцалу болхлой а дукха ба.

Метала кходара болх а чIоагIа эсала вIаштIехьбаьккхаб заводе. Из бахьан долаш хьахулаш дар дIахойодача хана ла мегаргдолаш дац. Духхьал брак йолаш продукци кийчъяр бахьан долаш дIадахача шера пачхьалкхена дась ое 23 эзар сом да.

ЧIоагIа бокха лоархIамболаш да производственни мощностех боагIача бесса пайда нийбар. Укхаза арахецаш йола прицепаш хIанзарча хано пачхьалкхен стандарташа дIадеххача тайпара йоацаш морально къоаннай. Вай мехкарча дукхача предприятешка дукха мовхьаш тIахоеш йола прицепаш арахецаш я, уж дукхагIа халиъа боахама эшаш а чIоагIа хоатташ а я, цхьабакъда, укхаза хIанз а тIехьа арахецаш я чIоагIа во дIайолхаш йола 4 тонни прицепаш.

Цу предприятена реконструкци яра хьахийцача средствах боагIача бесса пайда нийцабац завода кулгалхоша. Из гIулакх цар даьдаларе лакхлургбар производственни мощностий низ, дукхагIа хургьяр арахецаш йола деза мовхьаш кхухьа прицепаш.

Уж лакхе мел дийца кхоачамбоацараш цIендаь дIа а даьки, шоай производственни хьокхамаш кхы тIа а тоадара дIахойодача хана цIенхаштта уйла е эза уж кхы ца нийсдалийтара. Цу гIулакха мел эша хьалаш заводе долаш да.

Д. МИЗЯКОВ,
Нохч-ГIалгIай АССР халкъа тIахьожана комитета отдела заведующи.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета массазарча комиссешка

Цхьана заседани хилар унахцIено лоранаи социальни Iалашонкей йолча а кагирхой гIулакхашта йолча а Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета массазарча комиссей.

Заседане ладийгIар допризывнии призывной кагирхошта юкъе беча дарбан-профилактически балхах лаьца Ачхой - Мартановски, Грозненски, Назрановски, Урус-Мартановски, Малгобекски, Шалински районий центральни больницай кулгалхоша даьча хоамашка.

Массазарча комиссеша белгалдаьккхар эскаре гIулакх де кагирхой кийчбаран республика дарбан - профилактически учрежденеша СССР Герзашцарча Низашта уж хьахаржаран белггалара болх беш хилар.

Кхуваш боагIараши призывникаши унахцIена хьалкхебелга, кагирхой дIаязбелгеи Советски Эскаре тIа хьехилгеи Нохч - ГIалгIай АССР унахцIено лораяра министерствай военкоматеи комплексни плавага хьежжа лелаеш хилар.

Центральни районии больницашка болх беш я лораша кхоачам баь йола кхувш боагIарий кабинеташ. Берий дарбан учрежденешеи кхувш боагIарий кабинеташеи балха тIа шоайла бувзам лелабу Грозненски, Гудермесски, Надтеречни, Октябрьски, Старопромысловски, Шелковской районашка. Кхувш боагIараш диспансере тIолла хьеже чакхбоал военкоматашка болх беш йолча лорий комиссеша, беррига специалисташа дакъа а лоацаш, лабораторни рентгеновски тохкам а беш.

Райвоенкоматий ерригā призывной участкаш мел эшача оборудованеца Iалашгьяьй.

Цунца цхьана, кхувш боагIараштеи призывникаштеи юкъе беча дарбан - профилактически унахцIенови балха тIа, приписка ечи бокъонца дола тIема гIулакх де кагирхой тIахьехачей хана медицински тешалаш телара даькъе цIенхаштта кхоачамбоацараш да.

Дарбан - профилактически учрежденей керттерча зерана уйла тIаяхийтац центральни базашкарча кхувш боагIараштa болча терапевтий квалификаци лакхъяра. Советски, Наурски, Сунженски, Шалински, Ачхой-Мартановски, Урус - Мартановски, Веденски, Ножай-Юртовски районий керттерча лораша кхоачашдац кхувш боагIарашна беча балха тIа берий консультацештеи боккагIбараштa йолча поликлиникаштеи юкъера бувзам Iалашбара даьхьера 1980 шера 23 апреле № 48 § 2 а йолаш арадаьнна НГIАССР минздрава приказ. Цу районашка а, хIаьта иштта г. Грозерча №№ 2, 3, 5, 6 йолча больницашка а № 1, 8 йолча поликлиникашка а вIаштIехьбаьккхабац бага сананаци яреи коррегирующи бIаргсьнаш харжареи даькъе — кхувш боагIараштa йолчен стоматологически, бIаргийн кабинеташта юкъера бувзам.

Кхувш боагIарашка лораш геттара кIезига хьежа Советски, Веденски, Шалински, Сунженски, Урус - Мартановски районашка.

Цу районашка во дIайэъю № 25 йола форма. ЦIаккха а лэъеш яц паспорт хьехадеш йола моттиг, цамогаш хинна хиларах, бита хьалех йола даннеш юкъеехахьац формана. Доацаш хул антропометрически бусташаши лабораторни тохкамех хьахиннараши, цхьаккха тайпа йоазув дац хIама хазар, бIаргаса гар, бесаш къестадар малагIча хьал тIа да хойташ, чоагIа ахарах, бийсанна ситIара вувларах, керта тути-хьоачов яиза хиларах даь. Бухсоцаш унахцIено малагIча хьал тIа я хойташ хоадамболлаш дола дош аьннадац.

Во хул лорий хьажар, 1980 шера лораш хьежача беррига кагийча наха юкъера гучабаьха унахой 1,9 процентагара 9 процентага кхаччалца мара хилазар Ачхой - Мартановски, Сунженски, Веденски, Надтеречни, Грозненски районашка, вай республике юкъера лаьрхIача 12,3 проценти СКВО — 14 проценти болча метте. Ачхой - Мартановски районе вIахла бокъо а йоацаш сом дукха хувцалу кхувш боагIараштa болча кабинетера лораш. Юкъера медицински говзал йола болхло хIанз а йоацаш я кабинет. Кхувш боагIараштеи призывникаштеи юкъе беча дарбан - профилактически унахцIенони балха дерригача хьокхамашта Нохч - ГIалгIай АССР-е эггара тIехьара моттиг лоац Ачхо - Мартановски районо.

Берашти кхувш боагIараштеи юкъе беш бола дарбан - унахцIенови болх во вIаштIехьбаьккха хиларо, лораш хьежаш хьагучадоаха лазараш кIезига хиларо эскаре гIулакх де тIахьехача хана строевой служба мегаш бараш геттара кIезига хул республике. ТIахьехача хана геттара дукха призывникаш дарба дайта хьежабу Ленински, Старопромысловски, Ножай - Юртовски, Веденски, Заводской, Урус - Мартановски районашка (2,8 процентагара 4,4 процентага кхаччалца бола призывникаш, СССР-е гIолла — 0,7 процент).

Приписка ечеи тIахьехачеи хана дарба дайта хьежабеш, эскаре гIулакх де мегаргбоацаш е строевой доаца гIулакх де мегаргболаш лоархIача керттерча лазарех да чурча органех кхийтта хронически лазараш — ЛОР, хирургически цIека хиннен лазараш. Из да 15 шерага а кхаьча бокхагIчарна лаьрхIача амбулаторно - поликлинически учрежденешка дIачудаллаца йолча хана берашта юкъе беш бола профилактически дарбан - унахцIенони болх во вIаштIехьбаьккха хиларах хьахиннар.

Бераши кхувш боагIараши унахцIена хилийтара болх во лелабу Ножай - Юртовски, Урус - Мартановски, Ачхой-Мартановски, Сунженски, Октябрьски, Ленински, Наурски, Назрановски районашка.

Лораш кхоачам болаш хьажац призывникий могашал, миштай, тIагIоллара а терко йоацаш а бу царна тохкам, цудухьа харцахьа хул эскаре гIулакх де мегаргбий хьокхача хана еш йола экспертни решени. Дукха моттигаш я унахцIена ца хиларах призывникаш эскарера, республикански призывной сборни пункташкара юха цIаухийташ.

УнахцIено лораярей социальни Iалашони дешашта йолча а кагирхой гIулакхашта йолча а массазарча комиссеша районии исполнительни комитеташта могадьд унахцIено лораяра учрежденей, школайи профтехучилищайи кулгалхой балха тIара кхоачамбоацараш дIадахара цIенхаштта уйла тIайолийтийта, СССР Герзашцарча Низашна гIулакх де болча кагийнах унахцIена, физически низ болаш хургбола гIулакх делга, унахцIено лораяра учрежденей, школайи профтехучилищайи гIулакхашта дикагIа кулгалделгеи тIахьожам лоаттабелгеи, допризывни призывной кагирхошца беш бола дарбан - профилактически нахцIенона болх тоабелга, Советий сессешка, исполкомий заседанешка кагирхошца беш бола дарбан-унахцIенон болх лу хьал тIа ба наст - наста дувцилга, хьагучадаьха кхоачамбоацараш дIадахара тIаерзаь хадда мероприятеш белгалъелга.

«ИСКУССТВО ХАЛКЪА Я» (В. И. ЛЕНИН)

Нохч-ГӀалгӀай Паччахьалкхен драмтеатра 50 шу дузаш

«ХАЛКЪА ХЬАШТАШЦА ВАХАР, ЦУНЦА ДИКА ДАР А ВО ДАР А ДЕКЪАР, ВАХАРА БАКЪДАР, ВАЙ ГУМАНИСТИЧЕСКИ ИДЕАЛАШ ЧОАГӀЪЯР, КОММУНИЗМ ХЬАЛЪЕЧА ХЬИНАРЕ ДАКЪА ЛАЦАР — ИЗ ИСКУССТВА БОККЪОНЦА ДОЛА ХАЛКЪАЛ, БОККЪОНЦА ЙОЛА ПАРТИЙНОСТЬ».

Л. И. БРЕЖНЕВ.

Дилла а хьалха

Тахан 50 шу дузаш дола Нурадилов Ханпашн цӀи лелаю Нохч - ГӀалгӀай пачча-хьалкхен драматически театр Сийлахь - боккхача Октябро хьадаь а Советски Союза Коммунистически парте ленински къамий политика нийса чакхйоавхаш хилар хьагойташ дола а хӀама да. Из хьадийллад 1931 шера 1-ча мае.

Сийлахь - йоккха Октябрьски социалистически революци хиллалца йолча хана шоай йоазув а ца хинначa нохчийн гӀалгӀайн халкъий шеко яц, хала дар, кхычарна тара йоацa шоай драматически искусство хьакхолла. Укхаза новкъостала даьхкар вошал дола халкъаш.

Театр хьадийллачул тӀехьагӀа дукха ца говш режиссерaлла болх бе хьавийхар шийна хана Москве Корша театра актер хиния а Грузен Азербайджанен къамий театрашка болх баь йоккха опыт йола а Александр Александрович Туганов. Цунца театре болх беш хилар режиссер Мамед Алилин художник Мушег Сагинлик. Царна тӀехьа воагӀа театре Чхартишвили Арчил — цӀи хезача гуржий режиссерен педагоги Ахметели Сандрой ученик, Свободин Евгений, Сумароков Александр, Вайнштейн Владимир, художникаш Бернгард Эдгар, спектаклашта оформлени яь Гамрекели Иракле Магомаев Махьмада — иллаича. СССР халкъа артисти Магомаев Муслима дас, композитораш бар Мепурнов Георгий, Александров Александр.

Цу тайппаоа нохчийн гӀалгӀайн драматически театр хьадеча даькъа лоьцар дукхача вошал долча халкъий боккхийча художникаша, театральни искусства мастераша, сийлахь - йоккхача оърсий сценически школа тешаеча ученикашеи мастерашеи. Уж ба гӀалгӀайн нохчийн къамий драматическа искусство дегӀайоалаеча, къаман кадраш кийчъеча доккха гӀо даьраш. Цар шоай йоккха опыт дӀателар хургболча режиссерашта, цар уттаьъй театра сцена тӀа хьалхара йоккхий спектаклеш, дунен классически литература дикагӀа йолча произведенешка гӀолла цар ваьккхав нохчийн гӀалгӀайн зритель дунен культурага.

Театр хьахиннача хьалхарча деношка дена театраца хиннав талантлиан писатели поэти, нохчий советски литературай ларда елла Бадуев СаӀид. Лоацпача хена театра коллективаца цхьана цо язъьй театро шийна сцена тӀа оттаь а зрителa дика тӀаийца а 15 соягӀа пьеса. Театраца цхьана дегӀбаьхкар драматургаш Хьамидов Ӏабдулла, Вазорнин Идрис, Ошаев Хьамид, Музаев Нурдин, Мусаев Махьмад, кхыбараш санна бола драматургаш а.

Цу хана рча репертуаро ше дуйц шийх. Театра идеологически лостам мишта хинна хара а цук интернационалиам гора в кхоачам ба ца уттаьча пьесай цӀераш яьхача. Уж я Бадуев СаӀида язъяь «ЦӀе гӀап», «Дошо Ӏам», «ЦаӀебина саг йоалаяр», «ПаьтӀамат», «Жа Ӏундолал», «Дей Ӏаьдал», О. Шаншиашвиле «Анзор», А. Корнейчука «Платон Кречет», Вазоркин Идриса «Сатоссаш», «Тамара», Г. Нахуцришвиле «Майра Кинила».

Шийна хьалхара артисташ тайп-тайпарча городашка кийчбаьб театро: Орджоникидзе, Грозне, Тбилисе Ш. Руставеле цӀерагӀча театре хиннай студеш. 1938 шера А. В. Луначарске цӀерагӀча Московски театральни искусствай паччахьалкхен институте хьайийллар режиссер а педагог а хинна Минай Германович Минаеви артист а режиссер а хинна Орлови керте лаьтта Нохч - ГӀалгӀай театральни студи. ТӀемо юкъагӀдаьккхар студе дешар. МаӀалах наггахьа саг мара юкъера ца къасташ шоай мукъагӀа Краснопресненски истребительни батальонаца дӀа а лэбенна фронте бахар. Царех цӀавера духхьал массехк саг, уж бе хӀана НГӀАССР заслуженни артист Х. Шаипов, Ш. Сатабаев, Цороев Ӏаддал — легендарни Кузнецова отряде хинна партизански болама довзъюкъашхо хӀана МагӀалбике вах.

Москвера цӀабаьхка студенташ театра труппаъа юкъебахар. Цо дика тоабир театра болх. Сийлахь - боккха Даймехка тӀом лаьттача шерашка 900 гаргга спектакли концерти делар коллективо тӀом беш долча искара хьалхарча позицешкарча тӀемахоашта, госпиталашка, наст-наста шоай реквизит ги а элле дукха километраш гӀаш никъ а беш. Керттера творчески дукъ тӀалаттар цу хана Я. Лубайраев, В. Татаев, А. Хамидов, А. Исаева, Т. Алиева, А. Ташухаджиева, Х. Хакишева, Х. Чимаев, З. Исакова, Х. Мусаев, кхыбараш санна болча артисташта.

Театра тӀема ханарча репертуаре дукха яр кӀорта патриотически чулоацам болаш йола пьесаш. И. Гадаевей Г. Батукаевей «Адн Сурхо», Кацен Ржевскин «Олеко Дундич», И. Базоркина «Капитан Ибрагимов», «ЭгӀазло хьахилар», «Тамара», Афиногенова «Накануне», Исламова «Кховсам дӀахобода», Биль - Белоцерковске «Шторм», Советски Союза Турпалах Х. Нурадиловх йола литературни композици, кхыраш. Цу хана де дезаш хинна дар, хӀаьта театро из дика а кхетадора, советски тӀемахой дог айдар, цӀакха а сий довргдоаца революцен граждански тӀемаи турпалий тӀема традицеш царна дагаахийтар, сийлахь-доккха оърсий халкъ хьалха а долаш паргӀато яьккхача а хӀаьта хӀана, оагӀох огӀув а теха шоай юкъарча Даьхен — Советски Союза, дунен тӀа эгара хьалхарча социалистически паччахьалкхен — паргӀатон мукъален баьхал цхьана латташ долча советски халкъий революционни дотта гӀала низ чӀоагӀа хилар дӀагойтар.

ТӀеххьарча 20 шера 4 студе кийча а баь эрахиццаб лаьхара театральни образовани йола актераш. 1962-чен 1978-чен шерашка шин студи кийчъяьй Ленинградски театра, музыка, кинематографе институте. 1973 шера цхьа студи Луначарске цӀерагӀча ГИТИСо, 1980 шера цхьа студи Воронежски искусствай институте, хӀаьта хӀанз Тбилисе хьайийлла болх беш я кхы цхьаькха студи, цхелагӀа яр. Цига кийчбу гӀалгӀай артисташ.

1963 шера театро ше арахийцар юкъера лаьрххӀа образовани йолча актерий группа. Цу студена хьехархой бар театра керттера режиссер М. Г. Минаев, режиссер Л. Горькая, кхыбараш.

Москве эгара хьакха Луначарске цӀи леладеча ГИТИСа режиссерски отделени йистеьякхача коахаро Батукаев ХӀарона НГӀАССР халкъа артиста дукхача хана болх баьб театре.

ХӀанз укх сахьте театра керте латт Ленинградера театра, музыка, кинематографе институт яьккха М. Солцаев, цунна уллув цуьца болх беш ба из пиарту* яьккха Р. Хакишеви М. Цицкиеви.

Театра репертуарни политика кӀийле я репертуара формировани яра интернациональни принцип. Театр цӀаккха а хиннадац йоттача къаман гома чутӀерташ, из дилла а пропаганда яьй советски, доазол дехьарча классически а хӀинзарча ханарча а драматургена. Эрсий авторийн кхыта вошал долча халкъий авторийн произведенешта. Театро шийна хьалхарча аргӀаяра деккхар лере сцена тӀара хӀинзарча хьахьара турпал, коммунистически кхоапен саг, из хьалъеча воадлар гойтарх цунна прорастапда яра. ХӀаьта керттеза за уллоза хьоккамий дукхат а доалаш, из а лоарӀаме дола а, проблеме дик, художественно къоастаер.

Театра коллектив цасиццеиш дегӀаух, профессионально эргаювлаш тоалу, лакхлу цун спектаклий художественни дикал. Из дувзадена да сценически произведенийра зритело дӀалехараш гӀсарглуш хиларца, хаттьа культурни боаразд лакхлуш хиларца. ХӀаьта, театр дилла а хила деза шийна хано дӀадехрел цхьа гӀа хьалха, общества дегӀаахара керттера перспективаш йовзаш а уж къестаеш а.

Театра вахаро йоккха событи яр 1962 шера цо Москве Кремлевски театре Р. Гамзатова «Горянка» яхача пьесах оттаь спектакль гойтар. Цу спектакла лакха мах бир прессо а общественносто а, хӀаьта театра Ерригсоюзни хьажара Оргкомитета хьалхара степень йола диплом а делар.

1967 шера Ерригсоюзни хьажаре цхьоалагӀа а шоллагӀа степений дипломаш делар. Советски Ӏаьдала 60 шу дизара хетаьча спектакла, А. Хамидова «Лергбоалараш», «Бож-Ӏаьла», хӀаьта 1970 шера диплом елар В. И. Ленин ваь 100 шу дизара хетаь театро оттаьча М. Гешаевеи М. Солцаеви «Къовсам» яхача спектакла а.

ДӀаьо Нохч-ГӀалгӀай комсомола премий елар театра «Драматически илли» яхача спектаклаш, цу спектакла режиссера М. Солцаевай, керттера ролаш лоазаета артисташта — Д. Омаева, М. Цицкиева, Н. Хаджиева, хӀаьта Р. Хакишев автор а постановщик а волча «Яхь йола кӀантий» яхача спектакла 1970 шера К. Станиславске цӀерагӀара РСФСР Паччахьалкхен премий елар. Цу преме лауреаташ хилар пьеса автор а спектакла режиссер а вола Р. Хакишев, спектакла керттера ролаш ловзаеча артистех Хадзиев Махьмад Гирехи, Гайтукаев Аьхьазахи.

Йоккхий творчески илачаши шерра уйланаш я Нохч-ГӀалгӀай театра коллективна. Амма царна юкъе керттердар да КПСС XXVI съезда решенеш кхоачашъеча дакъа лацар, проблемаши конфликташи — вахарца бувзам болаши актуальни хиларца, вахар нийса гойтарца, коммунистически кхоапа вахавезача сага бокъонца кхетам баларца а лакхача идейни пафосана а зритель карадоалаеш йола идейности художественности лакха йола произведенеш хьаар.

А. ГАПАЕВ,
Нохч-ГӀалгӀай АССР культура министр.

«Шин эълан Ӏу» яхача спектакле дакъа лоацаш бола артисташ (аьрдехьара-аьттехьа): Хь. Булгучев, Б. Дасиев, В. Наурбиев, Л. Эсмурзиева, М. Тхостов, Р. Наурбиев, М. Евлоева, К. Энджева, М. Цицкиев, Ӏохайна вагӀа Б. Дзауров. В. ЧЕРБИЖЕВА сурт.

МАШАР ХИЛБА ВАЙНА МАССАЗА А

Дага а доаллаш нийсбелар са сцена тӀа бода никъ. Рабфаке дешаш йолаш самодеятельносте дакъа лоацар аз. Балетни кружокe укар. БӀашагӀа а детгапуш эшараш лоекхар оаха, келхэраш а доръ. Бакъда, со санна драматически а халхара а кружокашна дакъа лоаоаш дукха кагирхой бар цу хана. Царна юкъе белгальъянна яцар со. ХӀаьта, сайх артистка хургьяьнна уйла цкъа-цкъа дег чу йосацар сона.

Цхьан дийнахьа тха рабфаке дӀаьхош яр А. С. Пушкина хетаь тематически сайре. Цу сайраьа Пушкина стихаш а йийшар аз, акробатически этюд а гойтар. Сайре чакхъяьлча сона тӀаера тха бухгалтер Шамилева Ленда. ЦӀаьхха зьттар цо сога: театре бола бе лой хьоа, аьнна. Цо динначa хьттaро цец а хьаьха, айса мишта ала а ца хоаш, аьлар аз лоа. ХӀаьта кхоана шун урокаш чекхьяьлча, аз югаргьа хьо цига, аьлар сога Шамилевас. Ше аьллара, шоллагӀча дийнахьа йига а йигар со цига. Цу хана театре кулгалхо Вайнштейн Владимир Эммануилович вар. Когаммара хьаьна керте кхачаьлча сона бӀера а хьажа, аьлар цо: театр берий беш я-м моттац шоена. КӀазиг-дукха йоккха хилийта, тӀаккха хьожаргда вай уккен талант я-ц. Ара йоалла а сов из хелахийта йийлхар со. Сох къахийта, театра директор волча йигар со Асадас со юхагӀерттаде а. Цу хана директор Татаев Ваза Ахмедович вар.

ӀалаьматӀе чӀоагӀа со цунга хоаста а я, дийцар Лендас, со бахка дӀаьзцар. Фу дергда, аьлар Татаева, уккана иштта чӀоагӀа театре болх бе лоаш хилча, хьожаргда вай, тхоасара сарраьа театре дувла, тӀаккха хьожаргда вай уккенна фу хов. Сарраьа театре дахар тхо. Цига гулбенначар Татаеви, Вайнштейни, массехк артисти. Со сцена тӀа а йыкка, хӀо, аьлар Татаева, кӀанз хьайна хоаш дар хьагойтал тхога. Стихаш йийшар аз, халхараш дир, балетни номер гайтар, самодеятельни кружоке оахош уттаеш хиннача тайп-тайпарча пьесаш тӀара монологаш йийшар. Са моа йола номер чӀоагӀа раьза болаш тӀанийцар цар, хӀаьта Татаева, аьлар, кхоана заявлени а яхьаш театре йола, кхоана дахз балха а хьо. Иштта хилар сох артистка. Из дар 1938 шера, гурахьа. Цу хана дизза дийта шу деланза яр со. Цу шера оттайир «Майра Кинила» яха гуржий пьеса. Цу спектакле Кинела йиший Тамрона роль ловзайир аз. Хьажархоша боккхача безамца тӀаийцар из спектакль. ШоллагӀча шера театро оттайир французски драматурга Мольера «Хиланза ца воалаш хинна лор» яха пьеса, цига а ловзайир аз ӀалаьматӀе боккха сакъердам а хеташ йиций Лючинде роль. ХӀара кердача спектакле, кердача роле шерпуш кӀоаргӀлора са актерски говзал. Цу гӀулакха сона гӀо новкъостал дир режиссераша В. Э. Вайнштейна, Батукаев ХӀарона, актераша Татаев Вазас, Хамидов Ӏабдулас, Бадуев Мовжде, Зубайраев ЯрагӀе, Исаева Аьсета, Ташухаджиева Аьсета, кхьнар. Ерригa а театре 90 гаргга роль ловзаьй аз.

Доазол дехьарча, эрсий а советски а классика, вайнаьха а, вемараша долча халкъий а драматургий пьесаш хиннай тха театра репертуаре тӀом болаш а тӀом хилале хьалхагӀа а, хӀанз а. Цу массе йолча спектаклашка тайп-тайпара ролаш ловзаьй аз. Театра итт шу дизара юбилейна хетаьа «Бэла» яха спектакль кийчйир театро 1941-ча шера, бакъда, тӀом а хьайна из юбилей чаккхьанхза бӀаштӀехьа хилийзар. ТӀом хьаьлечул тӀеххьагӀа тӀом та бахар тха дукхагӀа бола артисташ — агитбригадаш бӀаьагӀа а оаха тайп-тайпарча моттигашка концерташ уттадеш хилар.

Цхьан дийнахьа дар из. Калиновски станице латташ долча вай эскаре дехьа концерт оттаде дахар тхо. Соца вар цу хана геттара кьона хинна Эсамбаев Махьмуд, иллиалархой Соколов Виктор, Аптекман Зоя, Лещенко Нина, халхарчо Садыков Андарбек, пандарча Ганукаева Ёсита, артисташ Хамаlанах, хӀаьта юхедиса тхо доагӀа аьнна гӀадбаха салташа тхона хоза дика майде кийчъяь хиннаяр. ХӀа аьнна тхо цига дӀакхоаччаше а тӀеанача немецки самолето бомба теха йохайир тхона кийчъяь хинна ясенах. Бакъда, из йохаьй аьнна ца Ӏаш кхычахьа оаха оттадаь концерт боккхача безамца тӀанийцар бӀухоша. Цига а Тийркал дехьа а вай бӀухошта хӀара дийна оаха уттадора 5—6 концерт. Армавире а цунна гонахьа едача юрташка а бизза бутт баьккхар оаха тайп-тайпарча моттигашка концерташ телаш. Дукха наькъаш техкар оаха цу хана, дукха дейра бӀаргашта ла хала дола кӀамаш. Уж тайпа хамаш кхы тӀа ма йоагӀийла вайна. Вай социалистически Даьхе массаза а хиннай тӀема дуьхьала, дукхагӀча даькъа из баьхен долаш укх 35 шера вай лаьтта машар латт. Цу гӀуленга кхы цкъаькха а масал да укх деношка СССР Лакхехьарча Совета пхелагӀча сессе дунен ерригача парламенташка, халкъашка даь Кхайкарал. Машар хуле искусство а дегӀайоагӀаргья, Машар хилба вайна массаза а.

АЛИЕВА Тамара,
РСФСР заслуженни артистка.

КХЫ ТӀА МА ОТТАЛДА ИЗ ДИ

Сийрдабаьнна малх хьежаш хоза ди дар 1941 шера 22-ча июна ди. Цу дийнахьа спектакль оттае аьлла Ведана дахадар тхо. Артисташ баьхкаб яхаш гӀадбаха бар юртахой. ГӀаддаха дар тхо а. Цхьацца-шишша дувцаш тхо латтача хана цӀаьхха радиочу гӀолла хьокхайкадир: фашистски Германе вайца тӀом хьоабаь хилар. Дайра ньхза а тха а хиина гӀаддахар. Хилаизар спектакль. Цу дийнахьа циттара баьнна тӀем тӀа бахийта шоаш аьнна дехар де военкомате бахар тха артисташ — маӀа нах: Ибрагимов ИсмаӀал (тӀем тӀа вийна дӀавелла воалл Венгре), Алхазов Сейт-Ахьмад, Горчханов Осман, Туликов Абухьажа, Дакаев Адам, Исаев Тапа. Уж массава а тӀем тӀа веннав вай мохк къаьаача моастагӀчох лорабеш. ТӀем тӀа баха хиннача тха артистех цӀабаьхна ба Цороев Ӏаддал, Шаипов Хьасан, Сатабаев Ширвани, кхыбараш. ТӀом хьайнача дийнахьа мобилизацена тхоашка хинна гоираш дӀа а ена, гӀаш цӀенгахьа дийроар тхо. Серженьюрта бийса а яьккха шоллагӀча дийнахьа городе цӀакхаьчар. Хувца езаш хилар репертуар. Артисташ бекъабелар кхаь бригадана. Сцена тӀа яьлар тӀема-патриотически тема. КПСС обкома лектор а волаш эгара гаьнагӀа лоамашка яьча юрташка, цул тӀехьагӀа бӀухой болча тӀема аренашка, госпиталашка концерташ уттадир оаха.

Цу ханарчоа тара доацаш чӀоагӀа дегӀаденад хӀанз вай театр, дукха ба кагирхой, цу массане а я лакхера образовани. Царех хӀаранар ва шоай болх безаш, вай къаман искусство дегӀайоалаяра хьинаре къахьета дага волаш. Къаьстта дика хет тхона театре гӀалгӀай труппа хьайийлла. Лакха говзал йолаш ба цун кьона артисташ. КПСС XXVI съездо искусства болхлошта хьалхашка оттадаьд доккхийн бехктокхамен декхараш. Дизза уж кхоачашдеча хьинаре дакъа лоацарга тахан 50 шу дузача театра артисташа.

ИСАКОВА Зина,
театра партийни организаце секретарь, НГӀАССР заслуженни артистка.

ХЬАМСАРА ЦӀЕЙ

Театра 50 шу. Сага бӀарча вахар. Атта хиннабац цу юкъа театра никъ, дукха хиннад кхоачамбоацараш а. Бакъда, цу халонашеи кхоачамбоацарашеи юкъа тохаш, къахьегамхой коммунистически кхетамца хьалкхебеш: хано, вахаро дӀадехар камаьрша дӀалуш: халкъо а, партеи правительстваи шийна тӀадилла декхар дизза кхоачашдеш хьинаре хьабеннаб цо из шийна ах бӀаь шера никъ. Хала бар театр эгара хьалха даха дӀадолалуш баьккха гӀа. Яцар вайнаьха артисташ, кхыбола специалисташ. Цхьабараш тешацар вайнаьха театр хургда аьлча. вожаш бӀагӀара хьежар, фуд оаш лелаер яхаш, театре болх беш бола нах бертбаха гӀертар, къаьстта хала дар кхалсага. Цу хана-м ишта хӀана хилацар из. тахан а тӀехьа цу гӀулакха духьала бола нах оайна юкъе нийслуш хилча. ХӀанз дика дегӀаденад вай театр, дукха ба вай театральни лакха образовани йола артисташ, режиссераш: мехка дика дӀадайтад вай театр лакха говзал хиларца: тахан халкъана, общества, дунен актуальни йола темаш йоашхаш хиларца, шийна репертуаре цо мехкарча а доазол дехьарча а цӀи хезача драматургий произведенеш шийна сцена тӀа уттеш хиларца. Шийна интернациональни декхар дизза кхоачашдеш, керда саг, кхоапарча коммунистически общества саг хьалкхеве гӀерташ хьинаре къахьегаш хьадоагӀаш хиларца. Советски театра историе чухь шийна тайпара лер йитай цо. Цун сцена тӀа белаш, белхаш, латаш, боеш, дикадар дӀачӀоагӀдеш, вочунца, вахаре товш доацача дегазача гӀулакхашца дира къовсам лоаттабеш дийннаб, лелаш ба, хӀанзчул тӀехьагӀа а леларгба Шекспире, Мольера, Островске, Шиллере, Вишневске, Корнейчука, Тренева, Гельмана, мехкашкара, замашкарча, вай советски дукхача къача драматургий турпалаш.

Театро даьккхача 50 шера вай театре хувцаснай массехк тӀехье, бакъда, цар массане а дизза кхоачашдаьд шоашта хелхьо, Даьхено хьалхашка оттадаь декхараш, гӀо-новкъостал даьд къоначa тӀехьенах бизза бола гражданаш кхебе, вай вахара, вай общества дикадар шерагӀа наха юкъе дӀадоаржаде гӀерташ.

ӀалаьматӀе дика хӀама а хинча дӀаоттад театре гӀалгӀай труппа хьаеллар. ХӀанз тхо цхьана болх беш да. Сона чӀоагӀа беза нагирхой. Царна цхьана се а къона хет сона. Сайна хоьр царна дӀадала кийча ва со, бакъда, царгара из айса а Ӏомаду дукха дикадар. Лакха говзал йолаш артисташи дика новкъостийи ба цу труппе бӀаьшагӀкхийттареш. Царна дика довз шоашта хьадхашка латта декхар: советски сага дика оамалаш гучайоахаш, дикадар хестадеш, водар къахьдеш къона тӀехье хьалкхеe езилга.

Нохч-ГӀалгӀай театра 50 шу! Из доккха цӀей да. Театра болхлошта хинна ца Ӏеш, дерригача къамнна а. Из цӀей аз даькъала дувц сай новкъостий а дерригa вай халкъа а.

ХАДЗИЕВ Махьмад-Гири,
Къулбаседа-ХӀирий АССР халкъа артист, РСФСР Паччахьалкхен преме лауреат.

ТЕАТР — БЕХКТОКХАМЕ ГӀУЛАКХ

Сона дагадацар сайх артистка хургья аьнна. «Театр», «артист» яха дешаш мел тӀаьхе гӀоргтаргӀа тӀакхувргвоаца хӀама да аьнна хетар сона. Ленинградерча театральни институте хьаеллача гӀалгӀай студе деша отта сай бӀаштӀехьдаьлча — цецъяллар. Ленинграде яьккха ха эгара хозагӀа йола ха я са вахаре. Ца довзаш хинна дукха дика хӀазаш дайлар сона цига. Дунен тӀа аз йоаккхача хана йицлургьяц сона Ленинград, институт, тхоай мастераш.

Деррига дуне тхоай хеташ цӀадаьхкар, ӀалаьматӀе дукха дар дагахинна дикадар, уттаь планаш, лийрхӀараш. Вахаро цу гӀулакхашта шийн коррективаш ю, цхьайолча хана ӀалаьматӀе йоагӀаш йоацараш. Боккъалдар аьлча, уж халонаш на хилча хоза а хургдацар вахар. Бакъда, тха ролаш ловзае безам ба, репертуар бӀаштӀехьйоалаш яа тха. Уж еррига а гӀалгӀай театр хьахулаш хинна халонаш дӀа а яьнна, аз доагдоах, Нохч-ГӀалгӀай театра таханара санна кхы йола юбилей тӀаоттача хана дуна дукха дикадар тхоай а хургда аьнна.

ЕВЛОЕВА Мадина,
[illegible].

ИРАЗ, АЬТТУВ ХИЛБА ШУН!

Хала професси я актера яр. ХӀаьта дика артист хила кхы а халагӀа да. Хетар кхоачаде, наха новзаши везаши артист хила хьинаре къахьега деза, шера, шин шера, кхаь шера а доацаш, дийна мел ва дӀабахьа безаш ба из тайпа хьинаре къахьегаш бола никъ. Са из никъ дӀаболабелар 1973-ча шера, театрен, музыкен, кинематографин Ленинградски паччахьалкхен институте хьаеллача гӀалгӀай театральни студе дешара оттара духьа болча экзаменийн хьалхарча туре дакъа лаца аьнна со Грозне вехана хана. Сона хетар хилгизар укказа: чакхвалаизар хьалхарча турах. ТӀагӀертта дийхар аз комиссега дакъа лацийта сога шоллагӀча туре, аьнна. Дакъа лаьцар. Чакхъяьлар кхоалагӀа тур а. ДӀаелар вож экзаменаш а. ТӀалттар са вахаре эгара делагӀен хозагӀен хинна ди: со кхаьчар Ленинграде. Моховая оалача улица тӀарча институте, вай мехка цӀи хезача театра а кино а артиста, СССР халкъа артиста, СССР Паччахьалкхен премей лауреата Меркурьев Василий Васильевича мастерске. Эгара хьалхарча дийнахьа Меркурьева аьлар тхога: «Партес тӀадиллад сона гӀалгӀай театр хьаделлар. Партеиа хьалхашкара из сай декхар кхоачаш а дергда аз». Цу дешех тха дезиз хилар, йолаш а я хургьи а я из. Чакхдаьлар дӀаьха-лоаца дешара пхи шу. 1978-ча шера Грозне цӀадийрзар тхо.

Грозне цӀадийрзачул тӀехьагӀа кхоачашде доладелар тхо тхоашта дагалаттар. Бакъда, хеттача тайпара чакхъювлац уйлаш. МоллагӀа кердачоа духьал хулаш йола новкъарленаш нийслу тха балха духьала а. Бакъда, доха ца дохаш, тхоай ина, хьинар йхо ца деш дагалаттар кхоачашде гӀерташ хьинаре къахьег оаха.

Тахан вай республике доккха цӀей да — Нохч-ГӀалгӀай театра 50 шу дизар. Из цӀей — тха боккхагӀа болча коллегай, новкъостий дукхача шерашкара къахьегам. Цу доккхача цӀейца аз даькъал буц уж, тӀехьа-тӀайоагӀача хана цар ирал-аьттув хилар, уж могаш-маьрша хилар лов сона.

ТХОСТОВ Мурад,
артист.

ДоттагӀаьла шаржаш

Нохч-ГӀалгӀай АССР заслуженни артист, Ленинскин комсомола республикански преме лауреат М. Цицкиев — Джанхот (спектакль «Са кӀаьнк»).

Нохч-ГӀалгӀай АССР халкъа артист А. Денаев — Сугарби (спектакль «Бож-Ӏаьла»).

Нохч-ГӀалгӀай АССР заслуженни артистка Т. Яндиева — Анжелина (спектакль «Могашвола могашвоцарг»).

Нохч-ГӀалгӀай, Къулбаседа-ХӀирий, Абхазски АССР-ий заслуженни артист, Ленинскин комсомола республикански преме лауреат Д. Омаев — Афридий (спектакль «Кориолан»).

М. Евлоева—Смеральдина (спектакль «Шин эълан Ӏу»).

Р. Наурбиев — Труффальдино (спектакль «Шин эълан Ӏу»).

Б. Даскиев—Доктор (спектакль «Шин эълан Ӏу»).

И. Бенов — Фердинанд (спектакль «Кетарлой безам»).

БЕРАША ХЕСТАДУ ВАХАР

Из ди хьетІакхачарга чІогагІа сатесса дар Грознера бераш. Хила дезаш хиннар дар эгтара сакъердамегІчи цІейх цаІи цунца цхьана асфальта тІа дикагІа сурт диллара йола боккъала сакъердаме яхь — конкурси. Дика традици а хинна дІаэттай из конкурс городе — 23 июне чакхъяьннай цхьайтталагІа яр. Цунна юкъе дакъа лаьцар тайп-тайпарча берий клубашкара баьккхача пионераша — 200 саго, уьж бар города ерригача районашкарча школай яккалаш. Конкурс елга вІашитІехьдаьккхар республика пионерий Дворецо, ВЛКСМ Грозненски горкомо, Машар лорабара комитето. Конкурса онда жюри хул. Цунх шера жюре состава юкъебахир бехктокхаме комсомольски балхахой, хІаьта ишта СССР художникий Союза Нохч-ГІалгІай отделене викалаш — Т. Ахмедов, НГІАССР искусства заслуженни деятель, СССР художникий Союза Нохч-ГІалгІай отделене председатель, СССР художникий Союза член А. Туладзе, Нохч-ГІалгІай книжни издательства художественни редактор, СССР художникий Союза член Ю. Шевченко, цІаккха ца хуьцалуш асфальта тІа дехкача суртий конкурси жюре председатель волаш хьаьвогІа НГІАССР культура заслуженни деятель, республика Ленински комсомола преме лауреат В. М. Реутов. Цу дерригне хьаьхьокх кагийча художникий творчество чІогагІа лоархІаш хилар.

Амма духхьал из а аьнна Іийча кІелига хургдар. Уж шеддар даь ца Іеш, берашта дІалу цу гІулакха вай республике эгтара йоккхагІа йоля В. И. Ленина цІерагІа майда. Цу майда тІара духхьал «Къона художник» лхача берий студе мадолхий дукха бераш.

Конкурса лоархІамах, жюре председатела В. М. Реутова дуьи: «Из цІей чакхдоакх пионерски ахка долалуш. Из дика, дог цІейа яхь я, цо йиш хулийт берий шоай кругозор шерье, гонахьа шоашта гуш долча хІамаех шоашта хетар але, вахара тайп-тайпара оагІонаш шоаш мишта кхетаю хьахьокха. «Даьхе, са республика, хозле» яхача девизагІа чакхйоалаш йола таханара конкурс хеталь я хьатІакхоачаш латтача Нохч-ГІалгІайчен юбилейна — республика 60 шу дизара». Духхьала из тематикен машара темен яр цу конкурсе кертера хиннар. Цу конкурсе котдийлар дуккха бераш — уж 40 саг ва. Къаьстта белгалдаккха безам ба са «Тха къахьегам а бода вай республика къахьегама юкъе» яха Лейсин Валентина дилла сурт, композици дика хилагагІа Туладзе Ливас дилла «Верал» яха, ишта Пайзаев Заурбекен Юсупов Вахаев дийхка машарах. вай республиках дола сурташ, тІехьара а белгалданкха безам ба са конкурсе дакъа лаьцараша юкъе эгтара зІамагІа хиннача ши шу даьннача Самойлович Иннас дилла «Папа, мама, со» яха сурт.

Цу дерригача берашта а дуккхача кхыдараша а город Грозерча ВЛКСМ горкома грамоташ елар, пионерий Дворецои Машар лорабара комитетои делар дипломаши совгІаташи.

ЦІи хезача советски кинорежиссерен актерен Быков Роллана, городера къона художникаш болча ше хьоашалгІа волаш аьлар: «Фу хила йиш я бера делакъаькарал, кхоана догІо доадергдолча асфальта тІа бераша дехкача суртел хозагІа».

Из берий цІей асфальта тІара суртий конкурс йолча мел хиннар мутІахьа хила йиш йолаш вар цу дешашта, хІана аьлча, из яр боккъонца къегаш йола, цхьаккха хІама шайла хоавгІа йоаца моттиг.

А. МУТАЛИЕВ,
ВЛКСМ Грозненски горкома инструктор.

ДОЬЗОЛ ДЕХЬАРА

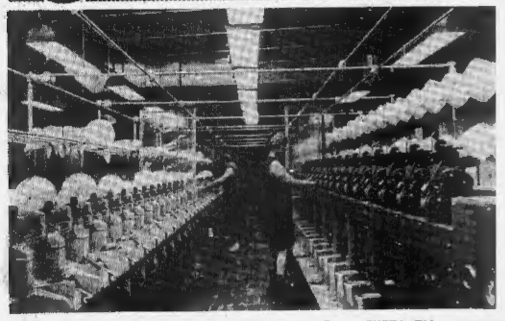

ВНР. СССР-е чІогагІа къердаш я Чепельски текстильни фабрика продукци. Укх шера предприяте къахьегамхоша дош деннад Советски Союза лаьрхІа 1.700.000 кв. метр кІадаш арахеца аьнна.

СУРТА ТІА: предприяте цхьан цехе.

МТИ—ТАСС сурт.

ДУНЕ ЦХЬАН КІИРАГІА

ЛАЬТТАН ТІАРА МАШАР БАХЬАН ДОЛАШ

ОарцагІа довла яха тІахьехам санна дерригача лаьтта гІолла дІадаьржар дунен парламенташкен халкъашкен СССР Лакхехьарча Совето даьча КхайкардІа дешаш: «Машар — адамлен юкъара беркат, хІаьта вай деношка — дІехо из бехара эгтар хьалха эшаш дола хьал. Цхьана къахьегаш хилача мара лорабулургболаш ІалашбулургбИолаши бац из».

Іалаьмате боккха дунен халкъашта юкъера лоархІам бола из документ дувца а тІеэца в аьнна предложени луш кьамаьл деча хана йоакъоста Л. И. Брежнева белгалдаьккхар хІаьзарча дунен халкъашта юкъерча хьала боаггІача тайпара мах а беш, авантюристически планаш йохаяра, эгтара доккхагІдола зулам ца хилийтара, машар лорабера дерригача машар безаш долча мохкийн халкъийн бехктонхам Іалаьмате боккха болга. «Дерригa де деза, наха вахара бокъо Іалашъяра — аьлар цо. — Цу гІулакхаца гунахьа доацаши цунна юстера латташи нах хила йиш яц: из массанега а хІаранега а кховчаш да. Из кхоач правительствашка в политически партешка а, общественни организацешка — шеко яц, наха хержачеи цар цІерагІа лелачеи парламенташка а».

Кхохкам кІаьдбелга ца талхийтараи чІогаІдараи тІесрзаь йола керда лоархІаме советски инициатива вай планета тІарча дерригача машар безаш долча низаша чІогагІа могаеш а хьалхоацаш а тІаьицай. «Москвера цІаьхха а хьанхайкабаьб къахетаме хилара, адамлен кхоанен йоакхо яра бола тІахьехам, — белгалдаьккхад «Земеделско знаме» яхача болгарски газето. КІоаргга символични лоархІамболаш хІама да дунен дерригача мехкий лакхехьарча законодательни органашка из Кхайкарал СССР духьала фашистски Германе тийшача балхах тІом болабаь 40 шу дузача деношка даь хилар, белгалдаьккхад «Трибуна люда» яхача польски газето. Дунен халкъашта юкъерча хьала кІоаргга аргументированни мах беш СССР Лакхехьарча Совета сессе къамаьл даь вола Леонид Ильич Брежнев ше хиннав тІом тІа дакъа ловцаш из болабенна ча дийнахьа деиз фашизм бохаялиша. Тахан цо мах баргвоацаш доккха дакъа лоац машарах дунен халкъашта юкъера кхерамале чІогІъяраи тІехьа лоаттабечa къовсама юкъе.

Американски империализм керте а йолаш долча довна дага — хьыра долча милитаристски гІозараша цІаккха а ца хиннача масштабех сихдаь хьаде доладаьд гера. Цар тІеэца тигац гера хьадара процесс юхцувзарах, конфликтай кхуврчаш дІадахарах, дунен халкъашта юкъера къовсама проблемаш машаре къестаярах йола переговораш. Цар вІадла эхь ца хеташ хьалхувц «советски тІема кхерам бахаш доацар дувцаш лелаю агрессивни политика. Из дерригa а дош доацар долга хьахьокх СССР Лакхехьарча Совето яьча торжественни ваьнаене: «Советски Союзо цІаккха а кхерам тІатийсабац, Малхбулехьарча а Малхбоалехьарча а цхьаьна паччахьалкхенцара конфронтаци хьашт долаш яц из».

АГРЕССОРА ЭХЬ ДАЙНА ГІУЛАКХАШ

Дунен сообществана духьала эхь доадаь израильски агрессораша леладен гІулакхаша къаьгга хьахьокх американски империализмо дунен халкъашта юкъерча бандитиама антаи гуччахьа хьаллувцаш хилар. Дерригача дуненна бІарга а гуш ВІашагІкхийттача Штаташа бокъонца могаду Израила Ливана духьала леладу къиза гІулакхаш. Сирена эхь ца хеташ тІалоаттабу кхерам, дІалийцача Іарбий лаьтташка оккупанташа колонизаци елга чІогІдеш хилар. Кхы а чІогІагІа къаьгга хьахьенхад Израила экспансионистски гІулакхаши цо кхоачашде лерхІараши дукха ха йоацаш израильски авиаце Ирака бомбаш чуеттаро.

Цу пиратски акцена дерригача дунен тІара нах эгІавбахар бахьан долаш. Тель-Авива зуламе гІулакхашта юстаре яла гІерташ ВІашагІкхийттача Штаташа шоашта могар ду. Кхерамален Совете американски викало кхыметтел «ООН устави дунен халкъашта юкъерча гІулакхий нормаши духхьала толхаяр санна дола Израил тІемаце кхыча мехка чуеккхар чІогІа харцахьа лаьрхІа» йолча Совета резолюцена тІехьа голосовани а яьй. Цхьабакъда, цу Кхерамален Совето, мадарра аьлча, израильски агрессорий оагІув хьаллаьцача Вашингтона обструкционистски позици бахьан долаш цу тайпара гІулакх эттача хана ООН Устави тІа белгалъяь йола хи ланзи яргйоаца санкеш а Израила духьала йоаха ца луш йисай.

Дукха хана денз къаьгга хоаш да Израила агрессии экспансен политика США-с хьаллоацаш лелаелга. Американски арсеналашкара кхоач цунга эгтара кердагІа дола гІерзаш. Израильски самолеташа Багдада бомбаш чуетташ леладаьча бандитски гІулакхаца шийгунахьа дац ала гІерташ Вашингтоно леладер цхьаькха а кІал кІийле йоацаш хилар бокъонца гуш да тІехьарча хана гучадаьннача бакъдарех.

Іарбий дунен тІарча патриотически низаша цу агрессивни американски империализман ио оттабаьрашен гарчарча Малхбоале леладеча агрессивни, неоколониалистски гІулакхашта луш дола жоп дa шоай бокъонаш бахьан долаш антиимпериалистически къовсаме шоай мугІараш чІогІагІа кхотадеш хилар.

Г. ШИШКИН.
(ТАСС).

ЖУРНАЛИСТАШ БОЛЧА ХЬОАШАЛГІА

Массехк дийнахьа вай республике хиннав «Политически агитаци» яхача Болгарски Коммунистически парте ЦК журнала керттера редактор Стоян Кръстев. Из хиннав Назрановски, Урус-Мартановски, Старопромысловски районашка, цига цун вІашагІкхетараш хиннад парте райкомий болхлоьца, идеологически активаца, къамаьлаш даьд къахьегама коллективашка.

Болгарера хьаьша вакъвоаккхаш цунца хиннав КПСС ЦК «Агитатор» яхача журнала керттера редактор М. П. Габдулин.

26 июне партийни журналий кулгалхой республика журналисташ болча хьоашалгІа баьхка хилар. КепайоазонцІен конференц-зале гулбеннабар Нохч-ГІалгІайчен пресса, телевидение, радиовещание викалаш.

С. Кръстева гулбеннарашта дийцар венгарашка болча болгарски халкъа дукха ха йоацаш хиннача БКП XII съезда решенеш мишта кхоачашъю, «Политически агитаци» яхача журнала балха спецификах, болгарский советский журналистий творчески буввамех. М. П. Габдулина дикка доашхаш дийцар КПСС XXVI съезда решенешка хьежжа «Агитатор» яхача журнало ювцача дуккхача проблемай хьакъехьа.

Хьаьший журналисташ вІашагІкхийттача юкъе дакъа лоацаш вар КПСС обкома секретарь М. О. Бузуртанов.

ФУТБОЛ

Баьккхар цхьаькха гІа

РСФСР кубок яккхара йолча футбола 1/8 финала матче Орелерча спартаковцашца ловза «Терека» тренераша оттабир катирхой. Цу гІулакхо йовкъостал дир Синьковен Комлевен салаІа. Хьалхарчоа когаметта ловзаш хилар Курнев, шоллагІчоа меттa — Садаев. Цу хувцамаша толхадаьнзар фусамдьий ловзар: хьаьший эсалагІа бар. Ловзара итт минут льнначар счет 2:0 йолаш котало вайгахьа йолча хана. Шоззе а из аьттув баьлар вай команда эгтара зІамагІа волча футболиста Косенкова.

Сон сиха чутехача цун шин бургацо мелбир фусамдьий а хьаьший а: фусамдаьшта тоьам хийттар, хьаьшашта — аьттув боалача даьинад укхаза аьина хийттар. Цудухьа дІахо йодачи хана матч Іаьха сакъердаме яцар. хІаьта а хьалхара тайм чакхйоалаш кхоалагІа бургац шиь коанаІарашкара араяккха езаш хилар хьаьший вратарь.

ШоллагІа тайм а тара яр хьалхархоа: «Терека» атакаш, «Спартака» наг-нагахьара контратакаш а йолаш. Юххера, фусамдаьй мелбеннилга я хайна сийна лаьрІа фусамдаьй коваІарашка бургац чутоха аьина, сихбелар хьаьший. Из аьттув цар баьла а баьлар.

Цул тІехьагІа вай тренераша хувцамаш дир. Хоклекова Соколовиа когаметта ахкийдар Комлеви Джунидови, цхьабакъда, ловзар кІезигдуххагІа хозагІа хиннале а, кхы бургац чутоха вай аьттув ца боалаш счет 3:1 котало вайгахьа а йолаш чакхъьлар матч.

А. ГАДАБОРШЕВ.

Жа леладу говзанча

Астраханcки областа Ахтубински района «Путь к коммунизму» яхача колхозе къахьегаш башха-дика нах ба. ХІаьта, царна юкъе кІезига бац Нохч-ГІалгІай мехкара баьхкараш а.

Царна юкъе я Къахьегама Сийле яха ши орден лелаю йоккхагІйола жа Іу Темирсултанова Барет. Колхозе меттел, ерригача районе а областе а дІахезай цун цІи.

ДІадахача шера хІара бІаь жийна тІехье 135 Іаьхар хьалхехебар Барета, хІаьта планагІа даккха дезар 6,5 килограмм долаш хІара устагІана тІера 7.8 килограмм тха а даьккхар. Цхьа Іаьхар, устагІ тІера ца бовлийташ леладу цо жа. Массехк шера района а областа а жа Іушта юкъе кьаржача социалистически яхье котало йоахаш хьайоагІа Темирсултанова. Доккхий толамаш доахаш къахьегарах СССР ВДНХ «Москвич» яха машин еннай Барета, хІаьта укх шера Газ-21 «Волга» яха машин эша бокъо а еннай.

Барета дезалга довкка во кхаьчад хапал хьалха цІенда а кхелха. ВорхІ бераца ше цхьаь йисача цуна гІоича а хинна дІаэттар йоккхагІйола йоІ Фаина. ЗІамига йолча хана жа леладара гІулакх Іомадаь яр из, хІаьта дукхагІйолча хана наьнаца я хулар.

— Фая жа лелалургдолаш я, — йоах Барета. — ХІаьта, шийн дехкараш толаме кхоачаш а ду. Цунца хоф цамогаш хиннача устагІана фу молхаш еза, Іомаеннай маьхий детта а. Баккха бехк боацаш дика Іунал ду жена.

Фая говраца а дика лела Іомаенна я. Района жа Іун цІей долча хана говраш хехкача Фаяс хьалхарчарех моттиг йоакх. ХІаьта, толамаш доах цо жа лоргаш а. ХІара дийнахьа 90 устагІа лорг цо.

Фаяйга наьнага санна орденаши ВДНХ чедалаши яц. Цун къахьегама боккха мах бу. Ши шу хьалха колхоза чотагІа туристически путевках Польше яхийтай из, хІаьта укх шера Финлянде а йохийт из.

Къахьегарга хьежжа ду сий а.

Г. МАНАСЫПОВ,
«Комсомолец Каспия» яхача газета штате воаца корреспондент.

ФЕ ХИЛА

Наькъашка аварешь яла ра бахьанех цаІ да лела йоагІачул сихагІа транспортни средстваш лелар. Наькъашка лелара правилаш тІа из белгалдаь да. Укх шера хьалхарча ших бетта наькъашка лелара правилай из пункт телхаврах вай республике 71 авари хиннай, из бахьан долаш 26 саг вейнав, 101 саги човнеш яьй.

Наькъашкара авареш кІезигагІа хилийтара а транспорт сиха лелара йола технически тІахьожам чІогІбара а республике 1 июле денз 20 июле кхачалца хургьа «Скорость» яха Еррисоюзни рейд.

ХІанзарча хенара автомашинаш сиха лела йиш йолаш ца хилар теркал а ца дин, уж лерттІа лелаеш ца хилар бахьан долаш зул наькъашкара дукхагІа дола зуламаш.

«Жигули» яхача автомашина водитела Шелковской автотранспортни предприяте контролера М. Т. Висангиреева Кизляр Моздок яхача новкъа 467 километр йолча кхаьчача хана машина сов сихъль волача хана новкъаьзара а ияьхийта из кІалтІаккхесай. Цига лоазарах больнице дІакхачалехьа вейнав водитель.

Ножай-Юртовски районе Заидан яхача юрта гаьна доацаш лаьчан новкъа водаш шиІ ГАЗ-53 яха машина сихъярах А. И. Начилаева из кІалтІаккхессай. Эшина кузова чуваьгІа ворхІ пассажир лозапаьв. Дукха водителаш ба машина ийзала запасах лерттІа пайда ца эцаш. Царна хет машина йодача хана цун беррига низах пайда эца бела аьна, из нийса дац. Машина низах пайда эца беза тайп-тайпара маневраш еча хана.

Водителашта дика хов легковой автомобилашта 3,5 тоннал кІезигагІа мухь кхухьача машинашта городал арахьарча трассашка оттаьр сахьата 90 километр, городе — 60 километр сихал йолга. Цхьабакъда цхьаболча водителаша из порядок телхаю, сиха баха гІерташ бокъо йоацаш шоай машинаш кхыча машинел хьалхайоах. Из бахьан долаш каст-каста хул авареш.

ЧІогІагІа сагото яйташ хІама да наькъашка зулача зуламашта юкъе бераш нийсдуш хилар. Наькъашкара хІара пхелагІа авари бераш юкъе долаш хул. ДукхагІча хана уж да школе даха ха йовцен школай лохерча классашка дешаш долеи бераш. Царна наькъашка лелара бокъонаш хац.

Назрановски районерча Экажь-Къонгий юрта цхьан дийнахьа шин бера машина тІатехай, церех цаІ деннад, шоллагІдар чІогІагІа лозадаьд. Грозный — Илерская яхача новкъа Керда поселок яхача городока юххе 5 шу даьнача йоІига машина тІатехай, цигга кхы хьа ца кхеташ из еннай.

Цу дерриганеша хьахьокх, бераш улицашка лелара даьшен-наноашен кІезига теркo еш хилар. Ловза улицашка бераш арадовлача хана вІалла уйла яц цхьаболча даьшен-наноашен уж наькъашка лелача автотранспортах юраде дезаш хилара. Цудухьа, ловзa арадаха бераш хаддаьза бІарг кхоабаш леладе деза, транспорт лелача наькъашкахьа уж дІа ца дохийташ.

ДІадахача кІирагІа (18—25 июне) республика наькъашка 17 авари хиннай, 9 саг вейнав, 23 саг лозаваьв.
НГІАССР МВД ГАИ.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

30 ИЮНЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — ІуйранагІа гимнастика.
9.05 — «Блокада» яха художественни фильм. ШоллагІа фильм. «Операци «Искра» яха шоллагІа сери.
10.10 — ДІалокх «Гармони» яхача камерни ансамбле.
10.45 — «Дийнахь хІаний дуне гІа».
11.45 — «Кердадараш».
14.30 — «Кердадараш».
14.50 — «Хьона тІехьашка Давле» яха СибарегІен. Къубаьседен, Гаьмара Малхйоален царберзаярах историех дола телевизионни документальни фильм.
15.50 — «ЦІаккха а хьо чакъехаргвоаца вьу» яха берашта дола телевизионни художественни фильм.
16.55 — «Дешархой производственник».
17.30 — «СССР — МНР цхьатарра бокъонаш йола партнераш я» яха документальни фильм.
17.40 — М. Горькега вІашагІкхеттадолар а дагадоагІараш а».
18.45 — «Тахан дунен тІа».
19.00 — «Зелени вахар».
19.30 — «Цхьан безама истори» яхача телевизионни художественни фильм премьера.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Отар Тактакишвили. Творчества оагІонаш» яхача фильма-концерта премьера.
22.45 — «Тахан дунен тІа».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.45 — «Вайх хІаранна хьаьт» яха телевизионни документальни фильм.
9.35 — «Фу а хиита а Іомаду ПТУ».
10.10 — «Хьа 12 шу дизача вана» яха берашта дола телевизионни художественни фильм.
11.15 — П. И. Чайковский. № 3 болх концерт.
11.30 — С. Соловейчик. «Витаге «Семь ветров» яха телевизионни спектакль. «ГІон», «Тарахтали» яха кхоалагІа а диъалагІа а истори.
13.00 — Н. Муратовайс а, М. Крушиковс а кхоачашъю М. Мусоргски романсаш а иллеш а.
13.50 — В. Маяковски прошни дІахо РСФСР заслуженни артиста Л. Филатова.
14.30 — «Дика дог-уйла». Концерт.
15.20 — «Къонача марон хулален клуба».
16.25 — «Участкови инспектор».
16.45 — «Творческа эстафета» яха документальни фильм.
17.25 — «Доккхараш ийсделла дІахо доаш». Рейд (нохчий меттала).
17.45 — Киножурнал.
17.55 — «Нохч-ГІалгІайчу гІолла».
18.15 — «Вай долча хьоашалгІа».
18.30 — «ЦхьайтталагІа меттигела хьалтара шу».
19.00 — «Кхоачабоаш фуд Домгуза?» яха телевизионни документальни фильм.
20.00 — «Байса аьнналша лийла шун, бераш!».
20.15 — Марха Рейзена кхоачашду фильм-концерт.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Нолдалхийтар» яха телевизионни дуккха серийни художественни фильм. Хьалхара сери.

1 ИЮЛЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — ІуйранагІа гимнастика.
9.05 — «Кагирхой творчество».
9.35 — «Цхьан безама истори» яхача телевизионни художественни фильм.
11.00 — Центральни телевидене Еррисоюзни радион эстрадно-симфонически оркестра концерт.
11.30 — Кердадараш.
14.20 — Кердадараш.
14.30 — «Саг лаьттан тІа». Кинопрограмма.
15.35 — «Мичаа шо, зурнашчаш!».
16.20 — «В. Луговски поэзи».
17.00 — Дунен халкъашта юкъерча конкурса лауреати И. Пашинис кхоачашъю Ф. Шопена произведенеш.
17.30 — Канада кьамая дезача дега — конфедераци. Деига. Кинопрограмма.
18.00 — Нийсалла тера хьаьсарах бола СССР чемпионат.
18.35 — «Дош да — йоазонхой да».
18.45 — «Тахан дунен тІа».
19.00 — «БархІлагІа эфирато» яхача телевизионни документальни фильма премьера.
19.15 — «ШоллагІдар сахьо дола хьал» яхача телевизионни спектакля премьера.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Дуненга хьежь кхоккамера». Передача дІахьу политически обозревателя И. Фесуненко.
22.35 — «Тахана дунен тІа».
22.40 — Гандболах йола дунен халкъашта юкъера турнир Майнах. СССР вІашагІтеха команда — ЧССР вІашагІтеха команда Болгарера передача.

II ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.45 — Документальни фильмай программа.
9.35 — «С. Маршака вахари а творчества а оагІонаш».
10.15 — Марийски АССР искусства мастерий а художественни коллективай а концерт.
11.00 — «Доши артиллона» яха мультфильм.
11.35 — С. Соловейчик. «Витаге «Семь ветров» яха телевизионни спектакль. «Юхазехкар», «Къинсам» яха вхелагІа а пхьалгІа а истори.
13.05 — ДІалокх РСФСР халкъа артиста И. Бецродис.
13.25 — «Телестадион».
13.55 — «Цхьа мерта тоха» яха телевизионни документальни фильм.
14.05 — «Иллл дика вай. доттагІий» яха музыкальни программа.
17.30 — Города Грозне номер 9-гІа йолча школа «Звездочка» яха вокальни ансамбль.
18.00 — «Нохч-ГІалгІайчу гІолла».
18.20 — «Соонгзи стриг» яха документальни фильм.
18.50 — Киножурнал.
19.00 — «Халкъа депутатий советашка» (нохчий меттала).
19.30 — Дагестански АССР искусства мастерий концерт.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Нолдалхийтар» яха телевизионни дуккха серийни художественни фильм. ШоллагІа сери.

БАЛХА ПРОФЕССЕШ ІОМАЕ БЕЗАМ БОЛЧА КАГИЙЧА НАЬХЕИ МЕХКАРИЙИ ТЕРКАМГА!

№ 11 йолча юкъерча городской профессионально-технически училище деша хьех шо укх профессех:

— **штукатур-облицовщик-плиточник** — дешара ха 3 шу.
— **гІишлош ю столяр** — дешара ха 3 шу.
— **каменщик, столяр, аьшкабетонни конструкцешта монтаж ю монтажник** — дешара ха 3 шу.
— **облицовщик-плиточник-мозаичник** — дешара ха 3 шу.
— **болатен аьшкабетонни конструкцешта монтаж ю каменщик-монтажники** — дешара ха 6 бутт.
— **юрта гІишлош ю мастер** — дешара ха 3 шу.
— **слесарь, сантехник, газосварщик** — дешара ха 3 шу.

Технически училища программагІа деша дІаэц 10 класс яьккха бола кагий нахи мехкарийи укх профессех:

— **болатен аьшкабетонни конструкцешта монтаж ю каменщик-монтажник** — дешара ха 6 бутт.
— **юрта гІишлош ю мастер** — дешара ха 1 шу.

Училище кийчбу СССР Минпромстроя Нохч-ГІалгІай «Халкъий доттагІала» ордея лелаеча гІишлош управлене предприятешта бола йоккха говзал йола специалисташ. Училище дІаэц 15 шу даьнна а кхы боккхагІбола а, хІаьта ишта эскаре гІулакх даь цІабаьхка а кагий нахи мехкарийи.

СГПТУ дешархой Іалашбу мах боацаш дуаза хІаманца, обмундированеца, учебникашца, дика тоаьча общежитешца, мах боацаш городерча транспортаца лела льготаш а тел.

Училище тІехдина дешаш чакхъяьнна дешархой лакхехьарчеи юкъерчеи дешара заведенешка деша хьежабу.

Училище болх беш я предметни, технически творчества, самодеятельноста, духовойи эстрадни оркестрай кружокаш, спортивни секцеш.

Технически училища программагІа дешаш болча дешархошта 30 сома боарам болаш стипенди тел, хІаьта эскаре гІулакх даь баьнача бІухошта — 76 сом.

Производственни практика йолча хана дешархошта дІател хьаданнхача ахчах 50 процент дар.

Училище деша оттара хьачудала деза документаш:

1. Директора цІерагІа язъяь заявлени.
2. Ваь ха тІайола тешал (е паспорт).
3. Дийша хилара документ.
4. Дезал тІаьхьабь йола вахача моттигера справка.
5. 3х4, 4х6 размер йолаш ялх фотокарточка.

Занятеш йолалу 1 сентябре.

Документаш хьачуйилу хІара дена 8 сахьат даьнча дена 16 сахьат даллалца.

УЧИЛИЩА АДРЕС: г. Грозный, Старопромысловски район, Катаяма цІерагІа керда Посалок, Шефски улица, № 23.

Училище воагІар укх автобусашца №№ 4, 6, 26а, е № 2 йолча троллейбусаца «Ташкала» яхача уш соцача кхаччалца, е № 11 йолча автобусаца «7 линия» яхача из соцача кхаччалца ва веза.

РАДИО

30 ИЮНЬ

6.40 — «Юрта Іуйре» (эрсий меттала).
7.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
7.30 — Хоамаш.
8.15 — Передачай программа (эрсий, гІалгІай меттала).
8.25 — Концерт (гІалгІай меттала).
8.30 — «Комплексни хьисапе кхетаяша ахебарІе», «Дешара а гІулакхаца а». Беседа (нохчий меттала).
9.15 — «Тхога язду» яха радиовыпуск (эрсий меттала).
9.25 — «Музыкальни антракт».
9.30 — «Къона зам...» (гІалгІай меттала).
10.00 — Передачай программа. Хоттамах бола хоам (эрсий меттала).
10.01 — «Общественни уйла цо дер». Беседа (эрсий меттала).
10.15 — КПСС XXVI съезда сошашш кхоачашдергда, «Лакхара хинал йола продукци — дукхагІа». Корреспонденци (нохчий меттала).
10.30 — «Къахдлатгіача хьайбаш леладараш». Концерт (гІалгІай меттала).
14.00 — Хоамаш (эрсий, нохчий, гІалгІай меттала).
18.20 — Ашараш (нохчий меттала).

УКВ

18.00 — Сайранара ашарий программа.
18.55 — Лирически иллеш.
19.27 — «Моршал хьоча илли» яха концерт.
20.09 — Хьажсарча мехках дола иллеш.

1 ИЮЛЬ

7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
7.25 — «Ленинин некъ» газета обзор.
7.30 — Хоамаш.
8.15 — Передачай программа (эрсий, нохчий меттала).
8.25 — «Дунен халкъашта юкъера обозрени» (гІалгІай меттала).
8.40 — Наурски района «Россия» яхача колхоза жа Іуна Исаев Ахьмада дола музыкальни радиооткрытка (нохчий меттала).
9.15 — «Производство эффективность лакхьяра йола доаргІамера фактор». Беседа (эрсий меттала).
9.30 — «Спортивни Нохч-ГІалгІайче» (эрсий меттала).
10.00 — Передачай программа. Хоттамах бола хоам (эрсий меттала).
10.01 — «Кхачан продукци ца йойтдІ хьашт долчунга дІакхачийта» (гІалгІай меттала).
10.13 — «Хьона, Даьхе, сатеуш догІ» (нохчий меттала).
10.45 — «Ялташ чувоар болчаш сихдеина ха я». Корреспонденци (нохчий меттала).
14.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гІалгІай меттала).
15.30 — Ашараш (нохчий меттала).

УКВ

18.00 — А. Авер. «Со, хьо, телефон» яха радиопостановка.
18.32 — Моттигерча композиторий иллеш.
19.11 — Иллеца вІашагІкхетар.
19.51 — Нохч-ГІалгІай ашараш.
20.28 — Госсек. Симфония.

Хоттам

Тахан республике гІоллеи Грознеи хувцалуш морхаш а йолаш, йовхан а йоацаш, малхбоалехьара секунда 0—5 метр чІогІа мух а хьекхаш хилеи фегара температура республике 27—32, Грозне 30—32 градус йІовхал йолаш хилеи тарлу.

Кхоана хувцалуш морхаш а йолаш, цхьайолча моттигашка догІа а делхаш, тайп-тайпарча оагІонашкахьара секунде 3—7 метр чІогІа мух а хьекхаш хилеи фегара температура буйсана 14—19, дийнахьа 27—32 градус йІовхал йолаш хилеи тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске ул., 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместитела — 2-85-07; бехктонхама секретара — 9-24-00; отделий: партийни вахара — 9-24-04; промышленностен транспортен — 9-24-01; юрта боахама — 9-24-06; культура — 9-24-05; кехьмой — 9-24-07; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря 9-24-00; отделов: партийной жизни — 9-24-04; промышленности и транспорта — 9-24-01; сельского хозяйства — 9-24-06; культуры — 9-24-05; писем — 9-24-07; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувла шинареи, ереи, шоаттеи деношка

СФ00243. «Грозненский рабочий» издательства типографи. Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 2537.